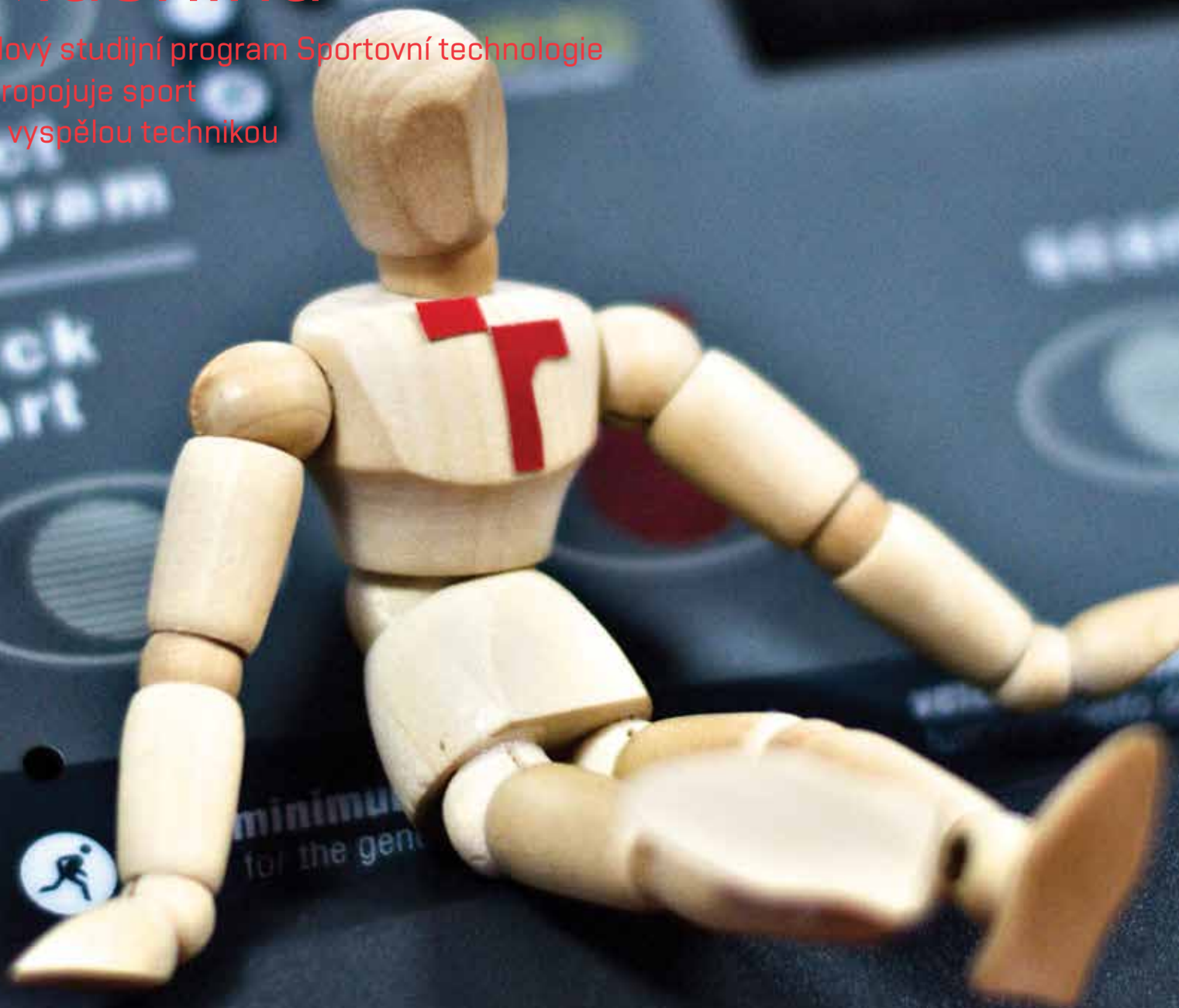


T-man ve Fitcentru Machina

Nový studijní program Sportovní technologie
propojuje sport
s vyspělou technikou



DEN SPORTU NA VUT

15. května 2019
od 9.00 - 16.00

- + vutácká míle – běh na 1899 m
- + otevřená sportoviště VUT
- + akce a turnaje organizované CESA
- + vlastní pohybové a sportovní akce fakult, součástí, ústavů
- + soutěž o Putovní pohár rektora

Propozice: www.cesa.vutbr.cz

UDÁLOSTI NA VUT

Čtvrtletník VUT
vydává Vysoké učení technické v Brně,
IČO 00216305, Nakladatelství VUTIUM
Reg. č. MK ČR E 7521, ISSN 1211-4421.

Vydání připravila:

Jana Novotná
tel.: 541 145 345, novotna@ro.vutbr.cz

Šéfredaktorka:

Radana Kolčarová
tel.: 541 145 146, kolcavova@ro.vutbr.cz

Redakční rada:

Mária Režňáková (prorektorka), Karel
Blažek (ředitel nakladatelství VUTIUM),
Miroslav Doupovec (prorektor),
Renata Herrmannová (vedoucí Odboru
marketingu a vnějších vztahů), Pavel
Maxera (SKAS), Eva Münsterová
(Odbor kvality), Milada Vávrová
(místopředsedkyně AS VUT)

Inzerce:

Renata Herrmannová
tel.: 541 145 150, herrmannova@ro.vutbr.cz

Adresa redakce:

VUT, Antonínská 1, 601 90 Brno
redakce@ro.vutbr.cz, www.vutbr.cz

Design: Vojtěch Lunga
Sazba: Jan Janák (VUTIUM)

Foto na obálce: Oto Janoušek

Tisk: Helbich, a. s., Brno

Číslo 3 | 2018/2019 XXIX. ročník
Vychází 15. 3. 2019

Své připomínky, tipy a návrhy posílejte
na redakce@ro.vutbr.cz

Uzávěrka dalšího čísla je 24. 5. 2019.

NEPRODEJNÉ!

ÚVODNÍ SLOVO



Foto Igor Šeřf

Vážení čtenáři,

jako vysoké školy se ocitáme ve strategické situaci provázené množstvím systémových změn. Dosáhli jsme institucionální akreditace, o které si můžete více přečíst v tomto čísle Událostí. Ta nám dá autonomii v profilování studií, ale přináší také tlak na vnitřní hodnocení. Mění se hodnocení vědy, jsme škálováni, segmentováni. Mění se financování vysokých škol. A to vše provází rostoucí byrokracie, jež si vytvořila administrativu nad administrativou. Co ale s tím?

Vnější vlivy lze měnit jen omezeně, ale snažit se musíme! Zákony nelze ignorovat a nelze řídit bez rizika. Nelze se ani schovat a čekat, až to přejde. Řešení leží v rozvoji administrativní kultury budované jako „štit“, jež umožní našim akademikům uvolnit jejich tvůrčí potenciál ze spletné džungle množících se často meta-administrativních pravidel. Ale jak?

Je nutné posílit kvalifikovanou metodickou činnost. Kdysi se říkalo, že „svoboda je poznána nutností“. Schopnost čelit vnějším vlivům znamená rozumět jejich podstatě a souvislostem. Jen poznání umožňuje hledat účinné obranné mechanismy, chápat věci v souvislostech a účinně je řešit. Nemá smysl utápět se v kritice absurdit vnějšího světa. Je třeba napřímit více úsilí na profesní rozvoj administrativních pracovníků, budovat vnitřní kulturu důvěry, úcty, ochoty učit se, komunikace a spolupráce stavící na vůli držet pohromadě. Určitě nám nechybí intelektuální kapacita, ale potřebujeme iniciativu a motivaci obětovat tomu úkolu svůj čas.

Ladislav Janíček
kvestor VUT

OBSAH

Krátké zprávy	3	Jděte za hranice toho, co znáte, vybízí studenty Marie Illeová z Airbus Hamburg	26
Pojďme slavit spolu: VUT si v letošním roce připomíná 120 let své existence	4	Krátké zprávy	29
Chci, aby fakulta více reflektovala současnost, říká nový děkan FaVU	7	Cenu města Brna získaly 4 osobnosti z VUT	30
Krátké zprávy	9	Vystudoval stavařinu na VUT a získal Cenu Thálie: Miroslav Švejda	32
Iveta Černá: Vila Tugendhat návštěvami veřejnosti trpí, ale je to její poslání	10	Absolventky z FaVU jsou finalistkami Ceny Jindřicha Chalupického z VUT	35
Marek Audy: Amatérští jeskyňáři jsou s vědou občas trochu dál než univerzity	14	Krátké zprávy	37
Na návštěvě v Laboratoři fluorescenční spektroskopie	18	Miroslav Strnad strávil rok v architektonickém studiu Allies and Morrison	38
Jazyk je pevný a pružný zároveň, říká Milena Krhutová	20	Kamion FabLab Experience vyráží na pouť po středních a základních školách	41
Krátké zprávy	23	Institucionální akreditaci získalo VUT jako první z technicky zaměřených univerzit	44
Nový studijní program kombinuje sport a moderní techniku	24		



26

Na škole nechtěla Marie Illeová o strojírenských technologiích ani slyšet, pak ale změnila názor a dnes pracuje sedmým rokem v managementu Airbus Hamburg.

Zasloužil se o několik světově významných objevů v oblasti speleologie i o vznik prvního českého 3D dokumentu – absolvent VUT Marek Audy.



14

Technika je IN, kdekoli jsem	46
Z VUT do Angoly a zase zpátky	48
Busta Viktora Kaplana před FaVU	50
Komiks	53
Nebudiž dále plíváno mimo plivátka	54
Ondrej Kondek z FIT je jedním z nejlepších jednokolkařů na světě	56
Představujeme vám Marianu Tesařovou	58
Studentské spolky připravují ...	60
Krátké zprávy	61
Studentka zkoumá vliv tance na strukturu a funkce mozku	62
Šifry pro VUT	63
Kalendář akcí	64



34

Miroslav Strnad měl původně jiné plány, nakonec ale první rok své kariéry strávil v prestižním architektonickém studiu Allies and Morrison v Londýně.



48

Anna Ambrozková se stala bakalářkou na FSI a jako dobrovolnice vyrazila do Afriky. I když dnes už zase studuje, táhne ji to zpět do Afriky.

KRÁTKÉ ZPRÁVY

OCENĚNÍ



Foto archiv společnosti Siemens ČR

Veronika Grézlová získala jednu z Cen Wernera von Siemense

Absolventka Fakulty chemické Veronika Grézlová, která nyní pokračuje v doktorském studiu na CEITEC VUT, získala 3. místo v kategorii Nejlepší diplomová práce v soutěži Ceny Wernera von Siemense. Její práce Optimalizace antibakteriálních vlastností polymer-fosfátových kostních výplní získala cenu na letošním 21. ročníku soutěže, v rámci níž český Siemens ocenil projekty z oblasti technických a přírodovědných oborů.

Veronika Grézlová se ve své diplomové práci zabývá nahrazováním antibiotik v injektovatelných kostních cementech nekovovými nanočásticemi selenu. Výsledky práce mohou být využity v rekonstrukční chirurgii, ortopedii, traumatologii a implantologii. Kostní cement se selenovými nanočásticemi může pomoci nahradit antibiotika a zabránit tak vzniku rezistence, případně alergie. Jelikož je účinek antibiotik při perorálním užívání systémový, musí být opakovaně podána vyšší dávka. Při aplikaci kostního cementu by však mohla vystačit pouze jedna dávka s pomalým uvolňováním antibakteriálního selenu. Nový antibakteriální kostní cement může být mini-invazivně injekčně aplikován k vyplnění kostních defektů, případně lepení implantátů nebo i tříštivých zlomenin.

(red)

LABORATOŘ



Foto Igor Štefák

Nová laboratoř inovací na FEKT

Navrhnout si vlastní desky plošných spojů, osadit je součástkami, implementovat komunikační technologie a na konci dotvořit design produktu za pomoci 3D tiskárny. To vše mohou studenti Fakulty elektrotechniky a komunikačních technologií VUT díky nové laboratoři pro inovace – Innovation Laboratory, která byla otevřena 23. ledna 2019 na Ústavu telekomunikací.

Za novou laboratoř stojí dlouhodobá vzájemná spolupráce mezi americkou společností AT&T a Ústavem telekomunikací. Společnost AT&T se podílela na financování IT systémů, hardwarových součástí a také vybavila laboratoř vývojovými soupravami dílů z oblasti IoT. AT&T je americká telekomunikační společnost, jejíž brněnská pobočka poskytuje zákaznickou podporu a síťové inženýrské funkce pro téměř 2 000 nadnárodních firemních zákazníků. Společnost se mimo jiné snaží pomáhat mladým lidem rozvíjet jejich profesní kariéru, poskytovat studentům příležitosti prozkoumat nové technologie a sdílet zkušenosti zaměstnanců AT&T.

(red)

STIPENDIUM



Foto Igor Štefák

Doktorandi z VUT v Brno Ph.D. Talent

Šestice doktorandů z VUT uspěla v soutěži Brno Ph.D. Talent a získala stipendium 300 tisíc korun pro svůj další vědecký výzkum. Hodnotící mezinárodní porota oslovila Ivana Nováčková z Fakulty chemické, která se věnuje cílené modifikaci mikrobiálních producentů bioplastů, nebo výzkum Lukáše Nováka z Fakulty stavební, který se zabývá vysoce účinnou analýzou spolehlivosti a podílí se na vývoji nových matematických metod pro analýzu spolehlivosti konstrukcí s ohledem na materiální nejistoty.

Hned čtyři laureáti jsou z CEITEC VUT, mezi nimi i Miroslav Ďuriš, který pod vedením Radima Chmelíka zkoumá možnosti kvantitativního zobrazování fází v kalných médiích. Jakub Holzer se zase věnuje souhře plasticity a magnetismu směřující k možnosti simulovat chování komplexních slitin, které jsou vystavené vysokému namáhání a magnetickým polím. Doktorandka Jana Midlíková, jež patří do výzkumné skupiny Petra Neugebauera, se zaměřuje na vývoj FTIR spektroskopie v silných magnetických polích. A Markéta Tesařová z Laboratoře rentgenové počítačové mikro- a nanotomografie usilovala ve svém výzkumu o analýzu různé struktury muskuloskeletálního systému mloka na úrovni buněčného rozlišení ve trojrozměrném zobrazení.

(red)

Pojďme slavit spolu: VUT si v letošním roce připomíná 120 let své existence

Brněnská technika je nejstarší vysokou školou v Brně a nejstarší technikou na Moravě. Své počátky datuje už do roku 1899, takže letos slaví 120. narozeniny. Taková událost se samozřejmě nemůže obejít bez oslav. Seznam akcí, na které se můžete těšit, najdete na webu www.120letvut.cz.

Radana Kolčavová
Foto Archiv VUT a Igor Šeřf

Vrcholnou událostí roku bude bezesporu hudební festival pro studenty, absolventy, zaměstnance a všechny příznivce brněnské techniky, který se uskuteční v sobotu 25. května 2019 na pozemku vedle FEKT pod Palackého vrchem. Mezi vystupujícími nebude chybět zpěvák Richard Müller a další hudebníci budou zveřejněni postupně. Návštěvníci se mohou těšit na světelnou show a stánky jednotlivých fakult. Absolventi zde budou moci nechat své kontaktní údaje výměnou za malý dárek. Zůstanou tak v kontaktu se svou alma mater a získají i možnost zaslání pravidelného newsletteru Vutarium. Na místě



Posluchači brněnské techniky v roce 1901 a dnes

bude možné zakoupit i novou publikaci o současnosti brněnské techniky. Celý program festivalu nazvaného Pojďme slavit spolu je přístupný zcela zdarma.

„V tento den se bude také na všech fakultách, současně a pracovištích VUT konat od 11. hodiny den otevřených dveří, takže nejen absolventi, ale i všichni přátelé a zájemci se mohou přijít podívat do laboratoří a zázemí této největší technické univerzity,“

zve vedoucí Oddělení marketingu a vnějších vztahů Renata Herrmannová. Některé z fakult už na svých sociálních sítích připravily speciální události, například Fakulta chemická shromažďuje fotografie pro

Festival ke 120. výročí VUT pro všechny příznivce brněnské techniky se uskuteční 25. května 2019 pod Palackého vrchem.

připravovanou vzpomínkovou výstavu, která zachytí proměny fakulty v běhu času.

Ve stejný den, tedy 25. května 2019, se uskuteční i slavnostní akademický obřad Zlatých promócí pro absolventy VUT z roku 1969. Po padesáti letech si tak pamětníci mohou připomenout svá studia a zopakovat si závěrečnou ceremonii na brněnské technice. Škola proto pátrá po absolventech z tohoto roku, kdy fungovala Fakulta stavební, Fakulta strojní a Fakulta

elektrotechniky. Zájemci o účast na Zlatých promócích po 50 letech se mohou do konce března hlásit na e-mail absolventi@vutbr.cz.

V červnu bude VUT hostit České akademické hry. Mezi 23. a 28. červnem 2019 do Brna dorazí stovky mladých sportovních talentů z vysokých a vyšších odborných škol, kteří poměří své síly v 18. ročníku této sportovní soutěže. Hlavním pořadatelem je letos Centrum sportovních aktivit

VUT. Slavnostní zahájení se uskuteční ve dvoraně rektorátu a doprovodí ho vystoupení pěveckého sboru Vox Iuvenalis.

Spolu s VUT slaví 120. výročí vzniku i nejstarší z fakult brněnské techniky – Fakulta stavební. Na 25. září 2019 si připravila oslavy v Městském divadle v Brně, kde udělí pamětní medaile ke 120. výročí fakulty a bude pokřtěna i knižní publikace. Přímou na září vychází i samotné „narozeniny“ VUT, které vzniklo dokumentem z 19.

září 1899. V tento den proto vyjde speciální číslo univerzitního časopisu Události.

V listopadu se uskuteční 20. slavnostní Akademické shromáždění VUT, které připomene události listopadu 1939 a 1989. Medaile i Ceny rektora budou předány opět v Městském divadle Brno, následovat bude muzikálové představení Mamma Mia! Ve stejný den, tedy 14. listopadu 2019, pak členové Vědecké rady VUT udělí čestné doktoráty významným

osobnostem z oblasti vědy a výzkumu.

120 VYSOKÉ UČENÍ
1899–2019 TECHNICKÉ
V BRNĚ

V listopadu se dále uskuteční společná výstava insignií brněnských univerzit v prostorách Nové radnice v centru Brna. „Návštěvníci si budou moci prohlédnout insignie Masarykovy univerzity, Mendelovy univerzity i Vysokého učení technického. Přesný termín bude brzy zveřejněn na webu oslav www.120letvut.cz,” říká Renata Herrmannová. Závěr roku bude patřit Plesu VUT, který se uskuteční v pátek 6. prosince na brněnském výstavišti. Loni se plesu brněnské techniky podařilo s návštěvností 3 600 hostů překonat rekord a stát se tak největším plesem v republice.

Letošní oslavy doprovází i speciální logo VUT, kdy stylizované písmeno T dočasně nahradila všeříkající číslovka 120. S novým logem se mohou studenti a zaměstnanci brněnské techniky setkávat už od ledna, kdy byl slavnostně odhalen zrestaurovaný portrétní reliéf Antonína Rezka. Ten nově zdobí dvoranu rektorátu a připomíná Rezkovy zásluhy o vznik české techniky v Brně.

Není bez zajímavosti, že samotnou zakládací listinu brněnské techniky, kterou podepsal František Josef I., na VUT najdeme. V Archivu VUT se jako nejstarší archiválie vztahující se ke vzniku školy nachází až o pár dní mladší přepis z místodržitelství ze dne 30. září 1899. „Pátrání po zakládací listině bylo zatím neúspěšné, ačkoli jsme se v minulosti obraceli i na Rakouský státní archiv ve Vídni,“ uvedla archivářka Alžběta Blatná.

Samotné narozeniny VUT připadají na měsíc září – brněnská technika byla ustavena dokumentem z 19. září 1899.

I bez nejdůležitějšího dokumentu školy se brněnské technice podařilo za 120 let její existence stát renomovanou školou. „Jako první česká vysoká škola v Brně vznikla právě škola technického zaměření, dnešní VUT. To je bezesporu důkazem, že technické vzdělání bylo pro české země vždy klíčové, a to nejen v souvislosti s rozvojem průmyslu. Brněnská technika navázala na tradici technického vzdělávání v moravské metropoli, kterou ještě o 50 let dříve založilo Technické učiliště v Brně. VUT je tak nejen nejstarší brněnskou vysokou školou, ale co do počtu studentů je dnes i největší technickou univerzitou v celé republice. Pojďme si v rámci oslav 120. výročí připomenout naše předchůdce, kteří nikdy nevzdali boj za první českou techniku na Moravě,“ pozval rektor VUT Petr Štěpánek. ■

Základy VUT položili 4 první profesori: Karel Zahradník (matematika), Jan Sobotka (deskriptiva), Jaroslav Jiljí Jahn (minerologie a geologie) a Hanuš Schwaiger (kreslení).

Technika v počátku bojovala s nedostatkem financí: zprvu neměla ani vlastní budovy, první sekretariát rektora byl proto v pronajaté místnosti v hotelu Slavia v centru Brna.

Jako první oficiální sídlo techniky je uvedená budova Ženského vzdělávacího spolku Vesna v centru Brna – na dnešní Jaselské. V přízemí v malém pokoji se dvěma okny byl rektorát, sekretariát rektora i kabinet Karla Zahradníka v jednom. Dva metry široká chodba sloužila jako pracovní laboranta. Na levé straně do ulice byla jediná posluchárna, o patro výš, kromě pracoven profesorů a jejich asistentů, pak jediná kreslárna a rýsovná.

Brněnská technika několikrát změnila název. Škola vznikla jako C. k. česká vysoká škola technická v Brně, následně C. k. vysoká škola technická Františka Josefa v Brně, po vzniku republiky jen Česká vysoká škola technická v Brně, koncem 30. let to byla Vysoká škola technická Dra Edvarda Beneše v Brně, v 50. letech zbyla Vysoká škola státní v Brně a od roku 1956 nese jméno Vysoké učení technické v Brně.

SUMMARY: This year, the Brno University of Technology, the oldest university in Brno and the oldest university of technology in Moravia, celebrates its 120th anniversary. A list of events organised for the celebration is available at www.120letvut.cz. The highlight of the year will be a music festival for students, graduates, the staff and all the friends of the Brno University of Technology that will take place on Saturday, 25 May, 2019.



Chci, aby fakulta více reflektovala současnost, říká nový děkan FaVU

Od letošního února je novým děkanem Fakulty výtvarných umění VUT Filip Cenek. Na fakultě není žádným nováčkem. Absolvoval zde Ateliér video a po studiu zůstal na škole jako pedagog zaměřený na předměty spojené s produkcí a recepcí pohyblivých obrazů. Přitom se vždy angažoval v odborných i organizačních oblastech chodu školy i výtvarného života mimo ni. V budoucím fungování fakulty chce mimo jiné posílit propojení pracovních i mimopracovních aktivit a zájmů studentů i pedagogů.

Jana Novotná
Foto Igor Šefr a Marta Pilařová

Zaujetí pro film a video prostupuje celým vaším životem. Jak to vzniklo?

U televize? Při sledování filmů? Nepamatuji se... Jsem z generace, která se s jistotou pohybuje jak ve fotokomoře, tak záhy ovládla i elektroniku, která se v devadesátých letech stala dostupnou. Zároveň revoluční doba byla obdobím, kdy nám nové nástroje daly možnost onu všemi sdílenou optickou paměť 20. století – tím myslím kinematografii – zpochybňovat. Práce s pamětí a vzpomínkami, tedy s tím, co jsme nejreálněji, mě přirozeně vždy zajímala a film – a myšlení

obrazem obecně – je esencí této problematiky.

Jak jsem pochopila, na filmovém médiu vás zajímá nejasnost, nejednoznačnost, možnost různých interpretací...

Nejde specificky o film, spíš o oblast pohyblivých obrazů, které máme potřebu číst lineárně, příběhově. Tváří se, jako by byly opatřeny smyslem a autenticitou. Proto jsem začal vytvářet instalace a alternativní projekční systémy, které fungují jinak než kinosál, jsou nelineární, nejasné a příběhy vyprávějí individuálně. Jsou to vyprávění, která prokluzují – vratké kino. Zkušenost

Filip Cenek s režisérem Petrem Markem při natáčení filmu Nic proti ničemu (2008)



promítače v brněnských kinech mě baví reflektovat dodnes.

Šel jste na FaVU proto, že se zde jako na jedné z prvních škol vyučovala nová média?

Na FaVU jsem šel hlavně proto, že to byla jediná škola, která na počátku devadesátých let ve svých propagačních materiálech srozumitelně prolínala svět umění s novými technologiemi. O výtvarné umění jsem se tenkrát příliš nezajímal. Přestože jsem na gymnáziu v Jeseníku, odkud pocházím, zakládal kapely nebo vydával literární časopis, většinu času jsem trávil programováním prvních osobních počítačů. Talentovky na FaVU jsem zkusil až poté, co jsem byl přijat na Matfyz. A ono to vyšlo...

Po studiích na FaVU jste zůstal na škole, což sebou nese práci pedagoga. Změnilo se něco ve vaší tvorbě poté, co jste začal učit?

Popravdě se vyhýbám slovům „moje“ a „tvorba“. Mě vždycky bavilo dívat se na věci, které nepoznávám. Dodnes se nejraději vracím k pracím, které se mi nepodobají, v kterých vídám i obrazy, které mi nejsou vlastní. Zároveň k nim musím mít důvěru. A takové obrazy vznikají pochopitelně při spolupráci s kamarády, v blízkém vztahu a v každodennosti. Nejde o nic výlučného. Ke studentům na FaVU mám velkou důvěru, přestože se většinou zabýváme věcmi, jejichž výsledek bez vlastní realizace nejde předem promyslet.

Váš obor se neobejde bez důkladné znalosti techniky a programů – nakolik musí být studenti technicky zdatní?

Je to individuální, zvládnutí technických dovedností vám umožní se v práci zabývat jinými, často důležitějšími věcmi. Poznat vlastnosti softwaru také například znamená pochopit koridor manipulace, který nutně každý interface při vlastní práci vytváří.

Zajímají vás nejrůznější přehasy a jedním z nich je hudba. Jak ji využíváte?

Spolupracoval jsem před desítkou let s více hudebníky, většinou jako Video Jockey. Nejdobrodružnější byly koncerty v rámci elektroakustické improvizace. Šlo o živé projekce k hudbě, která nemá písňovou formu, která improvizovaně plyne v podstatě z prázdna a bezprostřednosti.

Jste smířen s tím, že ve funkci děkana budete muset utlumit vlastní tvorbu?

Již před několika lety jsem se rozhodl pro jisté vyvanutí z reálného galerijního provozu, čas na práci a výuku si tak určitě najdu. Přestože odpovědnost za fakultu leží především na děkanovi, věřím, že se nám daří sestavit tvořivý kolektiv, který bude fakultu dále posouvat, a že na to rozhodně nebudu sám.

Prozradíte své plány ve funkci děkana?

Těch plánů je dost. Čeká nás postupné přenastavení studijních programů, zavedení Ateliéru hostujícího pedagoga a dalších předmětů v angličtině. Chceme také výrazněji spolupracovat s našimi absolventy, promyšleněji

podporovat často i neformální studentské iniciativy a zabránit ochabujícímu zájmu studentů podílet se na samosprávě fakulty. Chceme zlepšovat kvalitu vnitřního života FaVU obecně. Fakulta musí být pro studenty i pedagogy materiálovým i sociálním zázemím, které jim poskytne čas a motivaci ke studiu a práci, ale také možností odpočinku a posilování sociálních vazeb. Díky dlouholetému působení na fakultě, kdy jsem měl možnost její podobu a chod nahlédnout z mnoha pozic, se nebudu bát některé mechanismy jejího fungování vychýlit tak, aby více reflektovaly současnost. Těším se na to. ■

SUMMARY: Filip Cenek has been the new Dean of the Faculty of Fine Arts, BUT, since February. He himself graduated from the Video Studio at the Faculty, and since graduation he has stayed on there as a teacher specialising in subjects associated with the production and reception of moving images. In the future functioning of the Faculty, he wants to strengthen the interconnection of both working and out-of-work activities, as well as the interests of students and teachers alike.

KRÁTKÉ ZPRÁVY

PUBLIKACE




FaVU připravila publikaci o Adolfu Loosovi

Jana Kořínková z Fakulty výtvarných umění VUT vytvořila dvojjazyčnou publikaci Adolf Loos a konfiskované vzpomínky rodiny Viktora rytíře von Bauera–Rohrfelden. Monografie navazuje na výstavu Adolf Loos – Viktor Bauer. Konfiskované vzpomínky, kterou v loňském roce hostilo Muzeum hlavního města Prahy pod kurátorským dohledem Jany Kořínkové a Markéty Žáčkové z Katedry teorií a dějin umění FaVU.

Jde o výsledky výzkumu, díky němuž byly objeveny nové realizace Adolfa Loose v interiérech klasicistního zámečku v areálu brněnského výstaviště. Tato brněnská realizace Adolfa Loose byla vytvořena pro průmyslníka Viktora rytíře Bauera von Rohrfelden. Při svém pátrání vycházela Jana Kořínková z dochovaných konfiskačních soupisů, které dokumentují v současnosti neznámé vnitřní vybavení a také architektonické zásahy při úpravách Bauerova zámečku. Díky tomu lze dnes definovat původní podobu Loosem navržených úprav, jejichž rozsah je nepoměrně větší, než se původně předpokládalo. Nová publikace budí zájem zejména v Rakousku, křest knihy pravděpodobně uspořádá Galerie MAK ve Vídni.

(red)

A woman with short blonde hair and glasses on her head is sitting at a large, dark, curved conference table. She is wearing a dark blue off-the-shoulder top and a colorful patterned scarf. Her hands are clasped on the table. The room has dark wood-paneled walls and several white chairs around the table. The text is overlaid on the left side of the image.

Iveta Černá: Vila
Tugendhat návštěvami
veřejnosti trpí, ale
je to její poslání

Ať se stane v budoucnu cokoliv, je s vilou Tugendhat jednou provždy neoddělitelně spojena. Absolventka Fakulty architektury VUT a ředitelka vily Tugendhat Iveta Černá strávila prvních 15 let své kariéry na brněnském Památkovém ústavu. Potom dostala nabídku, která se neodmítá, a tak z čerstvě zrekonstruované budovy na náměstí Svobody přesídlila na velmi nejistou půdu architektonické památky, která zpočátku daleko víc než staveniště připomínala bojiště.

Vila je vaším dítětem, osudem, celoživotním dílem... Cítíte to tak?

Ano, je to tak, někdy o tom hovořím jako o vrcholu své profesní kariéry. Ta pozice je opravdu unikátní a já jsem měla příležitost to své dítě takzvaně vychovat k dospělosti – byla jsem tu po celou dobu rekonstrukce domu a měla jsem tak možnost odhalovat jeho tajemství.

Co vás nasměrovalo k zájmu o architekturu?

V naší rodině není obor stavitelství a architektura ničím výjimečným. Navíc jsem měla vztah k výtvarnému umění, takže mi nedělalo problém složit talentové zkoušky na fakultu architektury. Jakási předzvěst mé orientace na oblast teorie a dějin architektury se projevila při mé specializaci v posledních dvou ročnících, které jsem strávila na katedře rekonstrukce a ochrany památek.

Uvažovala jste někdy o kariéře aktivního architekta?

Ano. Často výjimečný pedagog ve vás vzbudí nadstandardní zájem a za mě byla takto personálně unikátně zastoupena katedra průmyslových staveb s Aloisem Novým. Byl vedoucím mé soutěžní práce na téma solární mrazírny a jistou dobu jsem zvažovala reálnou projekční činnost. Vděčně vzpomínám i na Jaroslava Drápala, který mě ovlivnil v oblasti teorie.

Po škole jste celých 15 let strávila v Národním památkovém ústavu.

Nastoupila jsem do oddělení, které mělo na starosti brněnskou aglomeraci, a měla jsem velké štěstí na starší kolegy, kteří nás mladé elévky obětavě vláčeli po stavbách a nutili lézt do výkopů i na lešení, abychom vše poznali in natura. K meziválečné architektuře jsem se ale dostala i zásluhou díla Zdeňka Kudělký na dějinách umění Masarykovy univerzity, které jsem později navštěvovala. Tehdy jsem se začala specializovat právě na 20. století. Díky praxi v Památkovém ústavu jsem ve vile Tugendhat mohla zúročit nejen znalosti teorie a historie, ale i technologii restaurování konstrukční



substance a detailů. Důležitá byla i příprava samotné památkové obnovy, která spočívá v poměrně sofistikovaných multiprofesních průzkumech a rozbozech.

Kdy jste přišla do vily Tugendhat poprvé?

S vilou Tugendhat jsem se seznámila na konci své památkové kariéry, kdy jako specialista na 20. století jsem byla spolu s dalšími experty z jiných institucí požádána, abych se podílela na vytvoření nominálního materiálu vily Tugendhat pro zápis do UNESCO. Tehdy se vypracoval poměrně složitý materiál a bylo anoncováno, že počátek nového milénia se ponese v duchu možného zápisu architektury 20. století na seznam UNESCO. Když jsem

sem přišla z tehdy nové budovy Památkového ústavu, byl to trochu šok. Diagonální trhliny naznačovaly, že zahradní terasa je vážně staticky narušena, vnitřní kanalizace způsobovala masivní prosaky na stropních konstrukcích, dům nebyl až na pár ojedinělých kusů vybaven nábytkem... a v tomto stavu započal celý proces památkové obnovy a přípravy na něj.

Začátky rekonstrukce poznamenaly spory. Co jste z pozice své funkce mohla ovlivňovat, a co už ne?

Spory se týkaly dvou neúspěšných architektonických soutěží s následnými soudními dohrami, hledání dostatečného finančního plnění či dotačních titulů. V důsledku

toho jsme měli celých sedm let zpoždění proti původně plánovanému termínu, ale ten čas byl dobře využit. Za odborné garance Fakulty restaurování v Litomyšli jsme organizovali mezinárodní restaurátorské kampaně, které prováděly analýzy jednotlivých materiálových substancí. Díky tomu se prokázalo, že míra autenticity původních substancí se pohybuje na hranici 90 procent, což z tohoto domu udělalo legitimně nejoriginálnější dílo Ludwiga Miese van der Rohe v Evropě.

Po oněch sedmi letech zpoždění už ale samotná rekonstrukce proběhla v rekordním čase dvou let.

Ano. Objevil se typ dotačního

titulu, tzv. Integrovaný operační program EU, který připraveným projektům sliboval stoprocentní financování, a my jsme se nekonečným procesem odkladů dostali do fáze, kdy jsme byli opravdu připraveni. Vedle projektové dokumentace včetně stavebního povolení jsme měli obrovský konvolut průzkumů a rozborů, které identifikovaly nejen zmíněnou autenticitu, ale i metodu, jakou se mají jednotlivé části restaurovat.

Učinili jste během prací nějaký překvapivý nálezy?

Našli jsme například fragmenty původního zasklení, které pocházelo ze sklárny v Chudečicích u Teplic. Izolační materiál Torfoleum, což je materiál vyrobený z rašelinové báze a zpevněný kravskými chlupy, odkazoval na německou provenienci umělecké školy Bauhaus. V podstatě jedinými československými produkty byly zasklení a keramika. Velkým překvapením pak byl objev původní dýhy z makasarského ebenu, která se našla v prostorách právnické fakulty a pocházela prokazatelně z jídelny domu. Naráželi jsme na různé nálezy a stále nové příběhy, ale i tak si dům nadále uchovává některá tajemství.

Zapochybovala jste někdy, že se vše stihne v termínu?

Říkali jsme si, že když byl dům postaven za 16 měsíců, tak se nám ho snad podaří za 20 měsíců opravit, ale na druhé straně i v průběhu realizace se spousta věcí měnila. Předpokládali jsme, že zachované prvky budeme restaurovat přímo na místě, aby se s nimi nehýbalo, ale pak to

nebylo z praktických důvodů možné. Vše komplikoval i fakt, že zde nebylo možné vybudovat stavební dvůr, takže transport materiálu se mnohdy řešil tak, že byl jeřábem přenesen přes dům pro krátkodobé umístění do zahrady a zase zpět. Velkou komplikací představovala oprava schodiště a zahradní části domu, které byly vlivem vylévání kanalizace do podzákladí taženy do zahrady a bylo třeba posílit celý základový systém. Mies zde použil unikátní trojnásobný vertikální základ, kde místo pilotů zvolil základové studny, a celá tato složitá soustava drží nestabilní prostředí tvořené třetihorními jíly, na kterém dům stojí. Musela se tedy prohloubit celá základová konstrukce. Původní omítkové kry se snesly a uložily způsobem, jako by se jednalo o renesanční fresku, a po roce se znovu vrátily na původní místo. Jak říká Mies, Bůh je v detailu a tady tím našim Bohem byla autenticita. To byla velká škola.

Říkáte, že dnes vilou projde kolem 50 tisíc lidí za rok. Tím

SUMMARY: No matter what happens in the future, her personality is now inseparably linked with the Villa Tugendhat. Iveta Černá, a graduate of the Faculty of Architecture, BUT, and now director of the Villa Tugendhat, left the National Heritage Preservation Institute after fifteen years for an insecure position at the number one Brno architectural monument. Although the first years of her work there took place at a building site that often resembled a battlefield, she contributed to the highly valued reconstruction of the building, and also to its inclusion on the UNESCO World Heritage list.

musí dům velmi trpět...

Ano, proto vyžaduje nepřetržitou péči. Například linoleum, které bylo vyrobeno v původní německé továrně, vzalo za těch šest let provozu zaskvě. Stejně tak speciální interiérové omítky musíme několikrát ročně opravovat, to jsou všechno negativa, která s sebou provoz nese. Ale bereme to hrdinně, protože důvodem celého toho složitého procesu bylo otevřít dům jako instalovanou památku moderní architektury veřejnosti.

Zbývá vám vůbec čas na nějaké další památky brněnského funkcionalismu?

Pochopitelně, a nejen funkcionalismu. Momentálně se angažuji v projektu Arnoldova vila. Dům patří do někdejší první vilové kolonie, která vznikla na lužáneckém svahu na počátku minulého století. Vedle Löw-Beerovy a Arnoldovy vily je tu Giskrova vila a další stavby a existuje záměr propojit je prostřednictvím zahrad v celek a umožnit návštěvníkům, aby se mohli uprostřed města třeba jen projít klidným parkem s altány... ■



ABSOLVENT

Marek Audy: Amatérští jeskyňáři jsou s vědou občas trochu dál než univerzity

Současný předseda České speleologické společnosti Marek Audy vystudoval strojařinu na VUT, a i když profesi strojího inženýra pár let po škole opustil, jako jeskyňář a fotograf má k nejrůznějším technickým oborům a vymoženostem hodně blízko. Speleolog tělem i duší má na kontě několik světově významných objevů, a jako by to nestačilo, jeho vyprávěním v pravidelných intervalech probleskují zmínky o stereoskopické fotografii, která je jeho další velkou zálibou. Říká, že důležité není ani tak, co člověk dělá, ale jestli ho to baví.

Jana Novotná
Foto archiv Marka Audyho

Amatérská jeskyně, Česká republika

Ke speleologii jste se dostal už v dětství přes tatínka...

Přes tatínka a taky přes maminku – s jeskyňářinou jsem začal už u ní v bříše, takže jinak to se mnou asi dopadnout nemohlo. Od útlého dětství mě rodiče brali do Moravského krasu, kde jako terénní pracovníci dělali tzv. pasportizaci jeskyní pro Geografický ústav ČSAV. Obcházel každou blbodíru, což je terminus technicus pro otvor do podzemí, který nemá pokračování, takže jsem doslova vyrůstal ve stráních Moravského krasu a to na mě zřejmě mělo ten objevitelský vliv.

O koníčku na celý život bylo tedy rozhodnuto. Proč jste se ale rozhodl právě pro strojní fakultu?

Já jsem chtěl vždycky dělat přírodní vědy, ale nedostal jsem se na gymnázium a mezitím mě přijali na strojní průmyslovku. Pak jsem se dozvěděl, že by mě vzali na odvolání, ale protože už jsem měl zaplacené obědy, rozhodl jsem se zůstat na strojařině. Dodnes si občas říkám, že rozhodovat zásadní věci podle obědů nebyla úplně ta správná cesta. I když jsem se pak pokusil udělat přijímačky na přírodovědeckou fakultu, nepodařilo se mi to a zase jsem se ocitl na strojařně, to už na VUT. Tam má anabáze pokračovala. Přihlásil jsem se na rozvíjející se obor průmyslový design, ale přišla revoluce a obor zrušili. Vybral jsem si tedy studium ekonomiky, ale bylo těsně po revoluci a nikdo moc nevěděl, co by se mělo učit. To už jsem nehleděl na zaplacené obědy a přestoupil jsem na polygrafické stroje, protože jsem cítil, že by se mi to mohlo hodit. A opravdu, donedávna,

Podzemní řeka v pískovcové jeskyni Sistema Brewer ve Venezuele

než přišel propad tištěné fotografie, mě živil tisk fotografií a dodnes dělám v oblasti DTP a v tiskařině. Mimochodem, ten obor pak taky zrušili a přesunuli mě na katedru potravinářsko-chemických strojů. To už jsem byl dost unavený, ale na nátlak rodičů jsem školu dodělal, a dokonce jsem asi pět let v oboru pracoval v brněnském Chemoprojektu.

Dá se vůbec vystudovat nějaký obor, aby se člověk mohl věnovat speleologii profesionálně?

Jeskyňářina je ryze amatérská. Česká speleologická společnost sdružuje kolem 1 200 členů, stejně jako je jeskynních vchodů v Moravském krasu. Jediná profese v této oblasti je ochrana přírody, ale to je úředničina, a druhou oblastí je provoz veřejnosti přístupných jeskyní, ale ta práce nemá se speleologií také mnoho společného. Jeskyňářina je amatérská na celém světě, snad v Číně je nějaký profesionál, geolog z nějaké univerzity. U nás také probíhají podobné projekty ve formě grantů, ale zajímavé je, že amatérští jeskyňáři jsou s tou vědou vždycky trochu dál než univerzity. Dosáhnou na stejné vymoženosti, například teď se hodně rozvíjí 3D skenování. Geodeti používají profesionální 3D skenery, ale ukázalo se, že do jeskyní ty top laserové skenery nejsou úplně optimální, protože prostředí je tam nevlídné. Jeskyňáři se snaží vymýšlet mapové aplikace vycházející ze stereofotogrammetrie, což je prastarý obor, v kterém lze použít k 3D



záznamu i jednoduché kamery. Mezi námi jeskyňáři se najdou odborníci z různých odvětví, technických i přírodovědných, a ti se snaží vyzobávat novinky pro naše účely. Takto jsme například testovali mobilní 3D skener, což je revoluce v dokumentaci jeskyní. Doteď se mapování dělalo manuálně pomocí laserového dálkoměru. Skener zaznamená prostor exaktně, eliminuje subjektivní pohled měřiče a lze říct, že vidí víc než lidské oko.

Čím se tedy vlastně živíte?

Mou živností je zpracování

obrazu, grafika, knížky, předtisková příprava, fotografie. Pro Technické muzeum v Brně jsme digitalizovali archiv starých stereoskopických diapositivů, na to téma mám i rozepsaný článek do odborného časopisu, právě chystáme výstavu pro Muzeum Blansko, kde budou také stereoskopické fotografie. I z jeskyňářství se mi občas podaří otočit nějakou drobnou věc na peníze. Pořádám například stereoskopické promítání pro veřejnost, kde představuji nejen české jeskyně, ale i objevy českých jeskyňářů v cizině, a člověk se podívá do jeskyně opravdu

plasticky, vydávám knihy přes nakladatele, ale mám i vlastní vydavatelství... Nejsem žádný dravý podnikatel, který se snaží vydělávat miliony, ale za bonus považuji, že se mi daří dělat to, co mě baví, a občas se mi dokonce povede propojit práci a jeskyňářinu.

To všechno jste zúročil i při největším objevu českých jeskyňářů ve Venezuele. Jak k tomu vlastně došlo?

Naše nejslavnější výprava mířila na stolové hory Guyanské vysočiny, kde to před naším objevem moc známé nebylo. Jsou tam křemenné pískovce, ty písky se tam usazovaly v prekambriu, před zhruba 1,5 miliardou let, i když jeskyně vznikaly až později. Poprvé jsme tam vyrazili v roce 2002 s šestici kamarádů na poznávací vandr, protože jsme chtěli vidět Roraimu. To souvisí se vzpomínkou z dětství, kdy jsem se díky komiksu v ABC dostal k románu A. C. Doylea Ztracený svět, což byla právě Roraima. Když jsme se tam procházeli, objevili jsme drobný potůček, který se ztrácel pod skálou. Logicky jsme si řekli, že tam musí být jeskyně. Kamarád našťastí přibalil do batohu dvě čelovky, tak jsme tam vlezli a za hodinu jsme prošli první čtvrt kilometr jeskyně.

Kdy člověk pozná, že učinil objev?

No právě. V Evropě je 90 procent jeskyní ve vápencích, vzácněji v sádrovcích, a my jsme najednou byli v prekambriických křemenných pískovcích. To nám vrtalo hlavou, takže po návratu domů jsme šli do knihoven a studovali, co jsme vlastně našli, a zjistili jsme, že ty jeskyně nejsou nikde zmíněné. Dohodli jsme se, že

uspořádáme československou výpravu, změříme ty jeskyně a opublikujeme článek... Napsal jsem o tom koordinátorovi jeskynních výzkumů v Karibiku, který vůbec neodpověděl. Až když nám potom vyšly odborné články v zahraničních časopisech, tentýž člověk se ozval se stížností, že jsme ho obešli, zatímco vědecké špičky Venezuely nám gratulovaly a nabízely nám spolupráci. Díky tomu jsme si uvědomili, že česká věda má ve světě prestiž, i když já jsem vědec v uvozovkách, co vystudoval strojařinu na VUT. Vydali jsme dokonce knížku a rozpoutali úplnou revoluci, protože tak velká jeskyně v pískovcích nebyla dosud popsána. A taky jsme si užili trochu jeskyňářské slávy.

Dá se říct, že čeští speleologové vyrazí do světa proto, že tady už bylo všechno objeveno?

Dá. Výprava na Balkán, do Venezuely, do Íránu přinese vždycky nějaký výsledek, zatímco výzkum Moravského krasu nebo ostatních krasů v ČR nemusí přinést nic celé roky. Celý systém Amatérské jeskyně nebo Jedovnického potoka už byl prozkoumán a těžko se domnívat, že objevíme nějakou delší paralelní suchou chodbu, ale třeba se pletu. Bylo by to hezké. Třeba Javoříčské jeskyně ještě nejsou celé prozkoumané.

Proč nemá stát zájem na tom, aby se výzkum profesionalizoval? Jeskyňáři musí jít nejprve do práce a pak teprve můžou bádát...

Objev jeskyně prakticky nemá komerční využití. V 60. letech tu byla profesionální skupina, která tehdy sestřelovala stropy v jeskyni 13C, protože se snažila

objevit Amatérskou jeskyni, a stejně ji neobjevila. Otázka je, jestli vůbec potřebujeme poznání za tuto cenu.

Poslední objevy přinesly jedno světové nej – to je Hranická propast, zvaná též Macůška, která je se svými 404 metry nejhlubší zatopenou propastí na světě. Ten objev byl spíše technická záležitost, protože do takové hloubky už se žádný smrtelník nedostane, takže se používají ponorky s kamerovým systémem. To už je jiná hra, ale i tak výzkum z velké části probíhá jen s podporou privátních sponzorů pod hlavičkou České speleologické společnosti.

Jaké jsou vaše badatelské plány do budoucna?

Každý rok jezdíme do severovýchodní části Bosny a Hercegoviny, kde jsou krasové vápencové jeskyně, v Íránu jsou zase solné jeskyně, tam běží geologické projekty pod AV ČR a k nim se připojujeme. Úplně atypické jsou lávové jeskyně, a co ještě neznám, jsou ledovcové jeskyně, třeba na Islandu, které mám určité na svém pomyslném seznamu, i když nemám ambice tam něco zkoumat. Velmi rád bych se vrátil do Venezuely, protože všechny naše jeskyně tam končí otazníkem a objevit jeskyni znamená ji změřit a zdokumentovat. Sebekázeň objevitelů spočívá v tom, že se nerozbehnou po jeskyni, ale měří a kreslí mapu. Venezuelské jeskyně nám končí ve tmě, takže se máme kam vrátit a kde pokračovat.

O vašem venezuelském objevu pojednává i váš 3D film Domino. Kde ho člověk může vidět?

Musí si ho koupit. Prodáváme

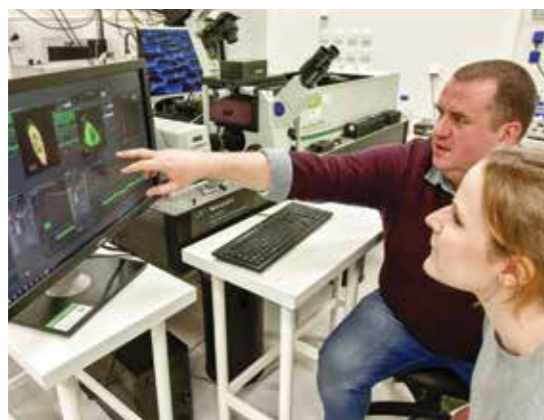
ho na flash disku dohromady s knížkou a je to první český 3D dokument, což jsme v době, když jsme ho dělali, ani nevěděli. Předtím už sice vznikly nějaké ateliérové věci, ale aby někdo vzal dvě kamery, měl je synchronizované, dopravil je na druhou stranu planety a udělal s nimi dokument, tak to tu ještě nebylo. Film jsme natáčeli společně s jeskyňářem a mým kamarádem Richardem Boudou, který se mnou stereoskopii a 3D film začal dělat, a sami jsme se všechno učili za pochodu. Domino je stereoskopický film, takže jsou to vlastně dva filmy – levá a pravá stopa – a k jeho sledování musíte mít 3D televizi, ale ta už je dnes běžně k dostání. Vidíte, jak mě technika pořád provází – z optiky mě na VUT vyhodili, takže jsem pak chodil na doučování, a dnes se mi to docela hodí... ■

Více o Marku Audym a jeho objevech najdete na: <http://audy.speleo.cz>

SUMMARY: Marek Audy, the current chair of the Czech Speleological Society, graduated from BUT in mechanical engineering, and even though he left that profession a few years after graduation, as a speleologist and photographer he remains very close to various technical disciplines and technologies. The avid speleologist has made several world-famous discoveries, the most notable being quartzite caves in the table mountains of the Guiana Shield in Venezuela.

Laboratoř fluorescenční spektroskopie na cestě k objevu?

Světově unikátní mikroskop a nově získaný mezinárodní grant v rámci jedinečné spolupráce s tchajwanskými vědci. Takto lze stručně a výstižně představit Laboratoř fluorescenční spektroskopie v rámci výzkumné skupiny BioKol a jejího člena Filipa Mravce z Fakulty chemické VUT. Jednou z domén tohoto vystudovaného fyzikálního chemika je aplikovaná kvantová mechanika na úrovni fluorescenčních jevů, díky kterým lze zkoumat nejen standardní chemické, ale i biologické systémy.



Markéta Skopalová, FCH VUT
Foto Igor Šefr

„Fluorescence je oproti jiným technikám, jako je například podrobnější elektronová mikroskopie, nezastupitelná, a to díky své schopnosti zkoumat živé buňky,“ představuje Filip Mravec metodu fluorescenční mikroskopie. Tu je možné využít pro značné množství operací, mezi nimiž nechybí například klonování DNA. V rámci praktického užívání této metody vyzdvihuje Filip Mravec především

důležitost stanovení délky doby života fluoformu. „Dělat nějaké závěry pouze na základě stacionární fluorescence, měření spekter, analyzování barev, bez dob života, je strašně zavádějící,“ vysvětluje. Neboť pouze zkoumání délky doby života excitovaného stavu dle něj jasně řekne, zda se s fluoformem něco děje.

Právě o významu této části měření přednášel brněnský chemik před dvěma lety na tchajwanských univerzitách a zanedlouho tam zavítá

znovu. Právě zde se totiž díky Miloslavu Pekařovi, který je hlavním představitelem skupiny BioKol, zrodila spolupráce, na níž stojí nově získaný výzkumný grant Filipa Mravce. Podílí se na něm spolu s tchajwanským profesorem Chien-Hsiang Changem z National Cheng Kung University v Tchajwanu. „V rámci grantu se nám podařilo krásně spojit naše zaměření. Tchajwanský partner má takzvané tenzidové IPA systémy, my máme hyaluronan a fluorescenci,“ přibližuje Filip Mravec nově vzniklou spolupráci, která by měla v rámci mezinárodního grantu probíhat tři roky. Právě biopolymer hyaluronan je vedle technik fluorescence Mravcovým vědním zaměřením. Zabývá se jeho fyzikálně-chemickým výzkumem, aplikací například ve formě přípravků na hojení

Fluorescence je díky své schopnosti zkoumat živé buňky nezastupitelná.

ran nebo jeho interakcí s aminojíly, z čehož vznikají hybridní systémy, zajímavé z hlediska vzniku nových nosičových systémů.

Na konci dlouhé cesty, jejíž součástí je nově získaný výzkumný grant, by mohl být právě systém pro distribuci léčiv. „Vytváříme nejen nanostruktury za účelem přenesení jedné konkrétní látky na určité místo, ale snažíme se představit, že může existovat nějaký univerzální systém, který by mohl nést látky s různými vlastnostmi. Mezi nimi například i léčiva či výživové látky,“ prezentuje grant Mravec s tím, že dosavadní systémy jsou nejen velmi drahé, ale zároveň také značně náročné na samotnou přípravu.

Za vznikem nové spolupráce stojí dlouhodobý výzkum Chien-Hsiang Changa, v rámci kterého k sobě odstraňením protiiontů neoddělitelně připojil dva jednořetězové tenzidy. Jako nosiče tak vzniknou fyzikálně vázané vezikulární útvary (IPA), jejichž cena je až tisícinová oproti v současnosti využívaným substancím.

Z několikanásobně levnějších materiálů, které navíc umožní kombinaci různých tenzidů

v různých poměrech, si vědci mohou ušít materiál takřka na míru. Obrovskou výhodou tenzidů je také jejich dostupnost a stabilita. Jedná se o látky, které se vyskytují v mýdlech a pracích prostředcích, které využíváme každý den. Ty obecně vytvoří ve vodném prostředí jakési nano kuličky – micely, které jsou schopné část vodou neomyvatelné špíny absorbovat a následně být i se špínou spláchnuty vodou z těla.

Prozatím největší nevýhodou zmiňovaného systému je toxicita. Což je zároveň také důvod Changova spojení s brněnskou laboratoří a jejich výzkumem biopolymeru

Z několikanásobně levnějších materiálů, které navíc umožní kombinaci různých tenzidů v různých poměrech, si vědci mohou ušít materiál takřka na míru.

hyaluronanu. V okamžiku, kdy je systém nestabilní, začne se rozpadat a začnou se z něj uvolňovat jednotlivé tenzidy, které budou působit toxicky. Tchajwanský vědec se proto snaží zvýšit stabilitu systému přidáním různých látek, například cholesterolu. Úkolem českého týmu je pak zjistit, zda

je přidání cholesterolu rovnoměrně distribuován v membráně vezikulárního systému, nebo zda se drží jen v určité části. Na základě znalostí fluorescenčních sond by měli být vědci zároveň schopni určit, zda je systém stabilní nebo jak se mění s rostoucí teplotou. Kromě cholesterolu by mohlo zmíněnou stabilitu zvýšit také navázání hyaluronanu, což by, díky rozvolňování mezibuněčných spojů, mělo zároveň pomoci prostoupení látek skrz bariéry například v transdermálních aplikacích.

Zda nás tedy čeká přelomový objev, díky Fakultě chemické, je zatím ve hvězdách. Už teď ale

rozhodně můžeme být na naše laboratoře pyšní. ■

SUMMARY: A microscope unique in the world and a recently obtained international grant within the framework of a singular collaboration with scientists in Taiwan. This is a brief and concise introduction of the Laboratory of Fluorescence Spectroscopy within the BioKol research group and its member Filip Mravec from the Faculty of Chemistry, BUT. One of his domains is applied quantum mechanics at the level of fluorescence phenomena, which can be used to research standard chemical systems as well as biological ones.

Jazyk je pevný a pružný zároveň, říká Milena Krhutová

Se svým humanitním zaměřením je Milena Krhutová, která stála u zrodu Ústavu jazyků na FEKT a do loňského roku i v jeho čele, tak trochu cizorodým ostrovem uprostřed světa techniky. Po celou dobu existence ústavu usiluje o co největší podporu odborné jazykové výuky a její snaha o propojení technických a humanitních věd vyústila v založení výjimečného oboru Angličtina v elektrotechnice a informatice. Na listopadovém Akademickém shromáždění ji rektor VUT ocenil Pamětní medailí za dlouholetou úspěšnou práci v oblasti pedagogiky, přesto si ale neodpustí poznámku, že odborná výuka jazyků by si zasloužila ještě větší podporu.

Jana Novotná
Foto Igor Šefr



Objevit se v časopise Události brala Milena Krhutová od začátku především jako příležitost šířit povědomí o Ústavu jazyků na dnešní Fakultě elektrotechniky a komunikačních technologií a stejně tak chápe i své ocenění. „V tom, co děláme na Ústavu jazyků, jsme jedineční, protože provozujeme něco, co není hlavní náplní studia na VUT – učíme jazyky. Znalost cizích jazyků je samozřejmě důležitou součástí kvalifikace všech inženýrských oborů, ale vzhledem k tomu, že jsme v menšině, ocitli jsme se na posledním místě, co se týká financí nebo hlasování v senátu,“ posteskuje si Krhutová. Přesto se Ústavu jazyků na FEKT podařilo akreditovat filologický obor, což je, jak říká jeho duchovní matka, na technické fakultě celkem specialitka.

Na Ústavu jazyků nemáme žádné nákladné vybavení, potřebujeme hlavně kvalifikované lidi.

Milena Krhutová vystudovala na filozofické fakultě Masarykovy univerzity obor angličtina – ruština. „Za socialismu byla angličtina buržoazním jazykem a nemohla se studovat samostatně, a tak jsem si jako druhý obor zvolila ruštinu a vůbec toho nelituji. Je to krásný jazyk s nádhernou literaturou, takže i když jsem šla na školu kvůli angličtině, ruština nebyla pouhým přívažkem,“ přiznává Krhutová, která po škole nastoupila v Ostravě na Státní jazykové škole. Když se po několika letech vrátila do Brna, bylo dost těžké uplatnit se s angličtinou. Vzala tedy místo na Vojenské

akademii, ale už po roce se dostala na VUT. To bylo v roce 1987, kdy zde ještě fungovala celoškolská katedra jazyků, ta se ale rok po revoluci rozdělila a vznikly samostatné ústavy na strojní, stavební a elektro fakultě. Ústav jazyků na FEKT navíc zajišťuje i jazykovou výuku pro Fakultu informačních technologií, která se zformovala oddělením IT oborů od elektro fakulty, a později založenou Fakultu podnikatelskou. „Tyto fakulty už si nezdíraly vlastní ústavy jazyků a domluvily se s námi. Opět se v tom projevil postoj k výuce jazyků, aby byla co nejlevnější. Ta je přitom levná sama o sobě – nemáme žádné nákladné vybavení, potřebujeme jen počítače, a hlavně kvalifikované lidi,“ zdůrazňuje dlouholetá vedoucí ústavu.

Jako absolventka humanitní školy se Milena Krhutová musela prokousat bariérou technických oborů. „Zpočátku jsem hodně překládala. Kolegové inženýři potřebovali publikovat v zahraničí, psaly se výzkumné záměry, žádosti o projekty, tím jsem se hodně naučila. Technické výrazy jsem konzultovala s odborníky, kteří je stejně umí anglicky, protože mají v češtině téměř stejnou podobu. Takto jsem částečně pronikla do odborného jazyka, i když je to hned několik oborů – mikroelektronika, telekomunikace, radioelektronika atd., takže není snadné stát se odborníkem,“ vysvětluje Krhutová, která díky tomu zjistila, že pracuje s velmi speciální varietou angličtiny a začala ji blíže zkoumat. „Dělala jsem rozборы textů, stejně jako když analyzujete jiný materiál. Vybírala jsem,

co je typické, a srovnávala to s obecným jazykem, abych zjistila rozdíly, určila charakteristiku. Tak jsem vlastně popsala varietu angličtina v elektrotechnice a informatice, napsala na ni doktorskou práci a pak ji ještě rozšířila z hlediska pragmatického na habilitační práci, kterou jsem obhájila na Filozofické fakultě MU,“ připomíná garantka oboru, co předcházelo vzniku nového studijního programu. Když pak měli v roce 2012 vedoucí ústavů nabídnout nové zajímavé obory, navrhla téma svých prací. „Věděla jsem, že to u nás nikdo jiný nedělal. Rada studijních programů to schválila a s paní děkankou Dědkovou jsme podaly žádost o akreditaci. Jako interdisciplinární obor to musela schvalovat jak technická, tak filologická komise, a zvláště pro filologickou komisi to nebylo úplně obvyklé téma,“ vzpomíná oceněná vědkyně na zdlohouvou proceduru s dobrým koncem.

Jakmile byl nový studijní program na světě, studenti rychle pochopili, že jim poskytuje skvělé možnosti uplatnění. Ti, kteří nechtějí pokračovat v navazujícím magisterském studiu na FEKT nebo na FP, se mohou zaměstnat v místním managementu některé z mnoha mezinárodních firem. „Naši absolventi ovládají technickou angličtinu, takže mohou zprostředkovávat styk zahraničního managementu s českými pracovníky, mohou firmu reprezentovat na cestách, psát firemní dokumenty, překládat,“ vypočítává garantka ceněného oboru možnosti uplatnění a zdůrazňuje, že studenti mají kromě jazykové výuky i spoustu

technických předmětů. „Mohou působit jako mluvčí firmy nebo jako writeři, kteří například v Red Hatu překládají softwary. Hodně se nám hlásí brněnské elektrotechnické firmy nebo různé internetové portály, které se bez technické angličtiny neobejdou.“

Milena Krhutová určitě na studiích netušila, že jednou skončí na technice, ale rozhodně si nestěžuje. „Je to jiný svět, ale má své výhody. Kolegové jsou tu jiní než na filozofii – je s nimi snazší domluva, jsou přímočaří, víte, co od nich můžete čekat, nedělají kličky, ano znamená ano a ne je ne,“ pochvaluje si. I když si někdy mezi všemi těmi techniky na fakultě připadala jako osamělý lovec, ráda vzpomíná na osvětlené děkany, Jana M. Honzika, z dob před vznikem FIT, nebo Radimíra Vrby, kteří jazykovou výuku velmi podporovali. „Jazykové výuce se ale bohužel stále uděluje málo hodin. Je tu boj o kredity, takže ze 180 kreditů mají jazyky třeba jen tři! Pak není divu, že kdo tomu nevěnuje dost času svého, není jazykově na výši,“ stěžuje si jazykovědkyně.

Absolventi Angličtiny v elektrotechnice a informatice se dobře uplatní v managementu zahraničních firem u nás.

Ve své vědecko-výzkumné práci se Milena Krhutová zabývá především analýzou technického jazyka. „Zkoumám, čím je jazyk elektrotechniky a informatiky typický nejen z hlediska jazykových, ale hlavně mimojazykových

prostředků – to je pragmatický aspekt. Producent a příjemce jsou schopni si v technické angličtině porozumět, protože je spojuje nejen znalost jazykových struktur a slovní zásoby, ale i znalost oboru,“ vysvětluje Krhutová a dodává, že v technických oborech je velmi důležité, aby se správně definovalo, protože i malá chyba může vést ke katastrofě. Další oblastí jejího jazykového výzkumu je sociolingvistika a psycholingvistika. „Jazyk jistým způsobem definuje svého uživatele a uživatel se tak stává určitou identitou, která díky jazyku získala speciální místo ve společnosti. V případě našeho studijního programu zná uživatel obor, který je důležitý, navíc ho umí předat jazykem, který je celosvětově chápán – tím naši absolventi získávají privilegované postavení,“ vyzdvihuje oceněná vědkyně.

Zajímá mě, jak do odborné terminologie pronikají nové termíny. Tvoří je sám vědecko-výzkumník. Když něco nového objeví, na místě to pojmenuje, mnohdy slovy z obecného jazyka. „Někdy to může působit i komicky,“ usmívá se Krhutová a uvádí příklad: „V mikroelektronice jsou zesilovače, které fungují v určitém výseku, proto jsou pojmenované rail to rail neboli od kolejnice ke kolejnici. Někdy lze termín přeložit, jindy ne, ale čeština je v tom docela šikovná.“ Čeština ale obecně více přejímá elektrotechnické termíny, než překládá. Hlavní předností přejímání je přesnost, i proto v technice nelze používat synonyma.

Čeština ale přejímá angličtinu i v obecné rovině, a často

Producent a příjemce jsou schopni si v technické angličtině porozumět, protože vedle znalosti jazyka je spojuje i znalost oboru.

zbytečně. To Milena Krhutová pociťuje nelibě: „Už to nejsou jen jednotlivá slova, ale celé vazby, jako třeba často slýchané Mějte pěkný den! Ale čeština si s tím poradí. Jak říkal bezmála před sto lety Vilém Mathesius, zakládající člen Pražského lingvistického kroužku, jazyk je pružný a zároveň pevný – cizorodé výrazy si přebere, přemele a nakonec si ponechá jen to, co odpovídá jeho systému, a co neodpovídá, to vyvlivne. O češtinu nemám strach – je to pevný jazyk, který byl kultivován staletími,“ uzavírá Milena Krhutová. ■

SUMMARY: As an expert in the humanities, Milena Krhutová, who initiated the Department of Foreign Languages at the Faculty of Electrical Engineering and Communication and headed it until the end of last year, is a kind of alien in the world of technology. Throughout the existence of the Department, she sought as much support as possible for professional language teaching, and her effort to interconnect technical sciences and humanities has resulted in the launch of an exceptional branch of study: The English Language in Electrical Engineering and Computer Science. At the Academic Assembly last November, the BUT rector awarded her a Memorial Medal for her long and successful work in the field of education.



ExFoS 2019

Ve dnech 24.–25. ledna 2019 se konala již 28. mezinárodní vědecká konference ExFoS, na které se sešlo více než dvě stě odborníků nejen z vědecko-výzkumné sféry, ale i ze státní správy a praxe. V úvodním bloku konference byly řešeny některé palčivé otázky, jako jsou například návrh nového zákona o znalcích, výše znalečného nebo odpovědnost znalců. Následně probíhala jednání v odborných sekcích zahrnujících oblast dopravy, strojírenství, stavebnictví, ale i problematiku vad a poruch, oceňování movitého a nemovitého majetku či inženýrství rizik. Účastníci tak měli možnost si vybrat z celkem 55 odborných přednášek například z oblasti dokumentace místa dopravní nehody a řešení likvidace jejích následků, ekonomického hodnocení staveb, rizik a bezpečnosti technických a ekonomických systémů. Sborník příspěvků je dostupný na webových stránkách www.exfos.cz.

Barbora Schüllerová, ÚSI VUT

Nový studijní program kombinuje sport a moderní techniku

Vzniku nového bakalářského studijního programu Sportovní technologie předcházelo dotazníkové šetření mezi zájemci o studium na jedné straně a mezi firmami a sportovními asociacemi na straně druhé. Výzkum potvrdil značnou poptávku po vzdělávacím programu, který bude propojovat studium moderní techniky na Ústavu biomedicínského inženýrství FEKT a sportu v rámci Centra sportovních aktivit VUT.

Zájemci o studium se s novým programem seznámili na únorovém Dni otevřených dveří ve Fitcentru Machina v areálu Pod Palackého vrchem. Budoucí absolventi republikově unikátního oboru najdou uplatnění například při vývoji nových sportovních technologií, jako jsou chytré náramky, tachografy, snímače pohybu nebo in-body systém pro celotělovou diagnostiku. V současnosti se mohou středoškoláci hlásit do bakalářského studijního programu, akreditaci navazujícího magisterského programu už odborníci z CESA a FEKT připravují. ■

(red)
Foto Oto Janoušek



SUMMARY: During an Open Day at the Machina Fitness Centre, students interested in studying at the BUT were introduced to the new study programme Sports Technology, which combines the study of modern technology at the Department of Biomedical Engineering of the Faculty of Electrical Engineering and Communication, and sport within the BUT Centre of Sports Activities. Future graduates of this study programme, unique in the country, will find employment, for example, in the development of new sports technologies such as smart bracelets, tachographs, motion sensors or in-body systems for whole body diagnostics.

Jděte za hranice toho, co znáte, i sami sebe, vybízí studenty Marie Illeová z Airbus Hamburk

Je to patrně naše nejlepší absolventka za posledních 30 let, ne-li všech časů. Takto Miroslav Píška, ředitel Ústavu strojírenské technologie a vedoucí odboru technologie obrábění Fakulty strojního inženýrství VUT, hovoří o absolventce Marii Illeové. Ta již sedmým rokem pracuje ve špičkovém managementu Airbus Hamburk, poslední rok v týmu projektu digitální transformace, kde se zaměřuje na obchodní činnost společnosti a na transformaci firemní kultury. Velká patriotka VUT je svému učiteli vděčná, že na ni nezanevřel, když tvrdila, že technologie není nic pro ni.

Jana Novotná
Foto archiv Marie Illeové



Co vás přivedlo ke studiu na VUT?

Láska k matematice a geometrii. Musím ale přiznat, že můj taťka a brácha jsou inženýři, což mě nejspíš v mém rozhodování ovlivnilo.

Jak se utvářel váš zájem o strojírenské technologie?

Chtěla jsem se věnovat čistě matematice a jejímu uplatnění v průmyslu, a tak první dva roky na VUT jsem studovala matematické inženýrství. O studium obecné strojírenské techniky jsem se začala zajímat, až když jsem se náhodou setkala s francouzskými studenty a dozvěděla se o možnosti double degree Industrial Engineering ve Francii, jinak by mě tam asi nikdo nedostal. Díky tomu jsem se spojila s profesorem Píškou a ruka byla v rukávě. Jeho přístup mě velice oslovil, neboť se snaží aplikovat veškeré vědomosti na praktické příklady a vybízí studenty ke spolupráci s praxí. Takže po dvou letech na matematickém inženýrství

jsem si o rok prodloužila studium, dodělala si chybějící čistě strojařské předměty a na třeták jsem vyrazila do Francie.

Za co času stráveném ve Francii vděčíte?

Studium double degree mi otevřelo dveře do světa i k sobě samotné. Jsem přesvědčena, že vyjet do ciziny člověka velmi posílí – musíte se velice rychle přizpůsobit novým podmínkám, jako je jiný studijní rytmus, cizí jazyk i kulturní zvyklosti. To, co považujete za samozřejmost, není samozřejmé pro ostatní národy. Myslím si, že to hrálo klíčovou roli v mém rozvoji a schopnosti rychle se adaptovat, což je v dnešní době jedna z nejdůležitějších kompetencí pro firmy. Už není až tak moc důležité, jaké máte vědomosti, ale spíše jak dovedete využívat svou kreativitu, jak moc jste inovativní, jak rychle jste schopni se učit nebo se naopak něco odnaučit a naučit se něco jiného. A v tomhle ohledu byl double degree výbornou školou.

Jaké bylo vaše rozhodování, když jste dostala nabídku od Airbusu v Hamburku?

V té době jsem měla skvělou pozici v jedné francouzské firmě v Brně, ale cítila jsem, že je zase na čase někam vyjet a poznat něco nového. Německo nebyla má vysněná cílová destinace, spíše mě zajímala Kanada. Ale když mi Airbus nabídl pozici v Hamburku, řekla jsem si proč ne a rozhodně toho nelituji, i když začátky nebyly úplně jednoduché. Bylo třeba, abych rychle pochopila, jak taková velká firma, která zaměstnává 134 000 lidí po celém světě, funguje a mohla Airbusu přinést nějakou hodnotu. První tři roky jsem jezdila po dodavatelích a pomáhala jim zlepšovat výrobu a kvalitu, což mi dalo velké znalosti různých industriálních procesů.

Tušíte, kolik je v Airbusu zaměstnanců z ČR?

V Airbusu v Německu je přes 70 rozdílných národností a Čechů

je nás tu jen pár. Nikdy jsem nehledala národnostní souvaznost, ale spíše společné hodnoty. Znáám jen dva Čechy v Hamburku, shodou náhod také z VUT.

Je to právě rok, co jste zapojena do projektu digitální transformace, kde pečujete o firemní kulturu. Jak vaše nové kroky přijímají kolegové?

Optimalizace a otázky změn interních procesů mě vždy zajímaly, proto pro mě bylo velice snadné rozhodování, když Airbus před několika lety začal velký digitální transformační projekt. Moje současná funkce je orientovaná spíše na „soft skills“ (měkké dovednosti) – na změnu firemní kultury a komunikaci.

V dnešní době, a obzvláště pro tak velkou firmu, jako je Airbus, je komunikace velice důležitý nástroj, pokud chcete dosáhnout nějaké změny. Na všechny nové digitální projekty používáme agilní metodiky – už to je změna sama o sobě. Nejsme žádný start-up, který rychle mění svou strukturu, ale můžeme se inspirovat, jak takové týmy fungují. Pomáhám týmům soustředit se na to, co můžeme dělat jinak, kde můžeme něco zoptimalizovat, jak lépe využívat kolektivní inteligenci, jak nastavit samostatně fungující týmy, jaká je strategie Airbusu a jaké budou pozice ve firmě za pár let...

V souvislosti s Airbusem se tradičně mluví o tvrdé obchodní válce s Boeingem – ovlivňuje to nějak atmosféru ve firmě a myšlení zaměstnanců?

Konkurence je velice důležitá, pokud se chcete posouvat dál. My jsme za Boeing velice

vděčni, protože nás to neustále nutí k inovacím a efektivnější výrobě. Bez takového partnera bychom se nevyvíjeli tak rychle. Já doufám, že jednou budeme vyvíjet nový program společně a vytvoříme „letecký ekosystém“, tak jak to dnes vidíme u BMW Group a Daimler AG.

Je možné zůstat u Airbusu celý profesní život?

V Airbusu je rozhodně možné zůstat celý život, protože je zde velice snadné změnit pozici a specializaci, je doporučeno měnit pozici každé 3 roky. Já sama bych se ke své práci, která je na pomezí HR a komunikace, jinak nikdy nedostala.

Lze se po takové zkušenosti vrátit domů a najít srovnatelné místo v ČR?

Do budoucna zůstávám zcela otevřená novým možnostem, uvidím, co přijde. Spíše než to, kde pracuji, je pro mě důležité, proč to dělám a zda mi odpovídá firemní kultura. Když bude příležitost, ráda se vrátím do Česka a budu se zabývat firemní kulturou a dopadem pracovního prostředí na život. ■

SUMMARY: She is probably our best graduate over the past 30 years, if not best of all time. This is what Miroslav Píška, director of the Institute of Manufacturing Technology and head of the Machining Technology Department at the Faculty of Mechanical Engineering, BUT, says about his graduate Marie Illeová. She has been working for the past seven years in the top management of Airbus Hamburg, in the last year on the Digital Transformation Team, where she is in charge of the e-procurement culture.

KRÁTKÉ ZPRÁVY

VÝSTAVA



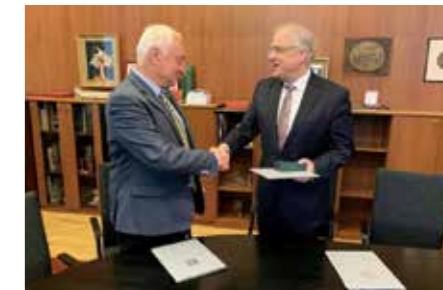
FEKT zve na výstavu k 60. výročí fakulty

Fakulta elektrotechniky a komunikačních technologií VUT zve všechny zájemce na výstavu k 60. výročí svého vzniku. Expozice představující 60 let historie dnešní FEKT je k vidění v prostorách před interaktivní hernou Elektrikárium v 1. patře budovy T12 na Technické 12.

V expozici se seznámíte se všemi děkany a děkankami fakulty, zjistíte, v kolika budovách během své historie fakulta sídlila, nebo získáte více informací o autorovi známého symbolu blesku, který fakulta používá. Tohle všechno a další zajímavá fakta z historie i současnosti fakulty se dozvíte na výstavě, která potrvá až do 15. prosince letošního roku.

(red)

SPOLUPRÁCE



Memorandum se společností Honeywell

Rektor Vysokého učení technického v Brně Petr Štěpánek podepsal ve středu 23. ledna 2019 memorandum o spolupráci se společností Honeywell. Dokument Memorandum of Understanding vznikl ve spolupráci s děkanem Fakulty informačních technologií, děkanem Fakulty elektrotechniky a komunikačních technologií a ředitelem CEITEC VUT. S těmito fakultami a součástmi totiž již Honeywell velmi úzce spolupracuje. Za americkou společnost dokument podepsal Oliver Stucky, viceprezident Honeywell Technology Solutions Czech Republic, kterého vidíte na fotografii s rektorem VUT Petrem Štěpánkem.

(red)

S kolegy při převzetí ceny za nejlepší digitální projekt v nákupu a logistice



Cenu města Brna získaly 4 osobnosti z VUT

Dva vědci a pedagogové působící dlouhodobě na VUT a dva absolventi téže univerzity – to jsou čtyři osobnosti spojené s brněnskou technikou, které vybrali brněnští radní pro udělení Ceny města Brna za rok 2018. Oceněným jsme položili tři jednoduché otázky: Co osobně považují za největší úspěch ve své dosavadní činnosti, jaký je jejich vztah k VUT a k městu Brnu a co ze svých budoucích plánů mohou prozradit.

Jana Novotná
Foto Marie Schmerkové, Magistrát města Brna

Ocenění za technické vědy si odnesl Jan Černocký, vedoucí výzkumné skupiny Speech@FIT, která se na Fakultě informačních technologií zabývá

Jan Černocký



analýzou řeči z audiozáznamů. Josef Jančář, pedagog a vědec Fakulty chemické a vedoucí skupiny Pokročilé polymerní materiály a kompozity na CEITEC VUT, byl oceněn v kategorii přírodních věd. Absolvent Fakulty architektury Aleš Burian z ateliéru Burian–Křivinka získal ocenění v kategorii architektura a urbanismus. V kategorii žurnalistika a publicistika byl oceněn absolvent Fakulty stavební Luděk Navara, který se po dálkovém studiu historie na Filozofické fakultě MU zaměřil na publicistiku spojenou s kontroverzními okamžiky našich dějin.

Jan Černocký

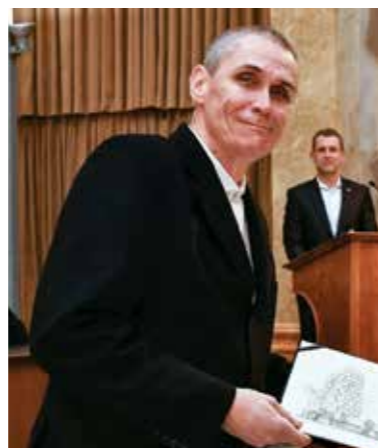
Ceny města Brna si nesmírně vážím, i když v mém případě je to cena pro celou skupinu dolování informací z řeči BUT Speech@FIT. Za svůj největší úspěch tedy považuji, že jsme ji

Josef Jančář



s kolegy v roce 1997 vůbec založili, že jsme se tvrdým úsilím a intenzivní mezinárodní spoluprací dostali na špičku a že se tam dlouhodobě držíme. Těší mě, že naději vyslovenou v mém docentském projevu na konci roku 2003, „že budeme-li dobří, podaří se nám přilákat ocenění v kategorii architektura a urbanismus. V kategorii žurnalistika a publicistika byl oceněn absolvent Fakulty stavební Luděk Navara, který se po dálkovém studiu historie na Filozofické fakultě MU zaměřil na publicistiku spojenou s kontroverzními okamžiky našich dějin.“ se alespoň v rámci mé skupiny podařilo naplnit: polovina našich členů nejsou Češi ani Slovinci a na vědeckých a PhD pozicích máme několik vynikajících slečen a mladých dam. Těší mě také, že neděláme vědu do šuplíku, ze skupiny vznikla společnost Phonexia, velmi úspěšná na světových trzích, další spin-offy a pracujeme na smluvním výzkumu podporovaném velkými světovými firmami.

Aleš Burian



Jsem brněnský rodák, a i když jsem části života prožil v zahraničí, vždycky mě to táhlo zpět do Brna a na VUT, kde nemáme nic zadarmo. Mám rád atmosféru na FIT, kde se pracuje, neintruje, a pokud se vyskytne nějaký problém, lidé ho raději společně řeší, než aby se o něm dozvěděli přes pět prostředníků. V Brně mě drží nejen domácká atmosféra a krásná okolní příroda, ale i brněnská „hudební mafie“ – jsem nadšený aktivní i pasivní hudebník a za spoustu mých osobních a profesionálních vztahů, včetně těch nejdůležitějších, vděčím hudbě.

Chtěl bych, aby se dařilo udržet naši skupinu ve stávající pozici, extenzivně ji nerozšiřovat, ale spíše se zaměřit na kvalitu, různorodé složení a dobré vztahy mezi lidmi. To samozřejmě znamená úsilí

Luděk Navara



v hledání zdrojů – v současnosti dostáváme jen 13 procent našich prostředků automaticky, na zbytek si musíme vydělat granty a smluvním výzkumem. Rád bych také našel více času na národní aktivity v oblastech zpracování řeči a umělé inteligence – tyto komunity jsou plné zajímavých a kreativních lidí a obě si zaslouží politickou podporu – a to se nestane automaticky. A rád bych se také více věnoval popularizaci matematiky, vědy a techniky – jediná cesta, jak vytlačit nevzdělané „osobnosti“ z masových médií, je nacpat se tam! Už vůbec nemluví o tom, že bych si ještě rád dobře zafoukal na klarinet a zasportoval. Vzhledem k tomu, že na všechny plány nestačím, poohlížím se po firmě, kde by mě naklonovali.

Josef Jančář

Každé ocenění člověka potěší a zvláště, pokud je uděleno zastupiteli města pohybujícími se mimo akademickou a vědeckou komunitu. Jsem si však vědom toho, že je to cena za výsledky, na kterých má podíl mnoho mých bývalých i současných kolegů a studentů. Za svůj největší úspěch považuji, že jsme se v našem úsilí poučit se od přírody, odhalit principy výstavby biomateriálů a aplikovat je do syntetických struktur dosahujících mimořádných v přírodě se nevyskytujících vlastností dostali na světovou špičku a že se tam dlouhodobě držíme. Těší mě, že jsme tak přispěli k pokroku lidstva při řešení palčivých problémů od efektivní dopravy přes tkáňové inženýrství a výzkum rakoviny až k životnímu prostředí a dopadům klimatických změn. Těší mě také, že moji bývalí studenti našli uplatnění nejen v předních

českých firmách, Akademii věd či na VŠ, ale i v zemích EU a v USA.

Do Brna jsem přišel na začátku vysokoškolských studií před 40 lety, a i když jsem část života prožil v USA, vždycky mě to táhlo zpět do Brna. Přestože mou Alma Mater je MU, celou svou českou akademickou kariéru jsem prožil na VUT. Na Fakultu chemickou jsem přišel krátce po jejím znovuoživení a mohl jsem spolupracovat s předními českými chemiky, kteří se v tu dobu na znovuoživení fakulty podíleli. Brno nabízí mimořádný mix velkoměstských výhod a krásné přírody podtržený velkým počtem univerzit a jejich studentů a podmínek pro inovační aktivity. Pokud se vedení města podaří postupně řešit dopravu a dostupnost bydlení, myslím, že Brno bude pro vědce ideálním místem k životu a práci.

Mým záměrem je udržet vysoký kredit, který naše skupina pokročilých polymerů a kompozitů má, a nalézt vhodný způsob, jak naše vědecké poznatky ještě více využít v materiálech služebních potřebám lidí od lehčích a bezpečnějších aut přes rázu odolné mikrosatelity a adaptabilní konstrukce až po zadržování vody a řízení uvolňování živin v půdě. Bohužel, přes proklamace politické reprezentace naší země i EC je podpora vědy v Evropě tristní a velmi zubožený je i náš rozkolísaný středoškolský vzdělávací systém kladoucí stále větší důraz na dovednosti a stále menší na znalosti. Vzhledem k tomu, že lepší budoucnost pro naše děti a jejich děti souvisí stále těsněji se znalostní ekonomikou, snažím se působit

na politickou i firemní reprezentaci, aby se v této oblasti přešlo od proklamací k činům, ale to je trochu boj s větrnými mlýny. V poslední době mám několik talentovaných mladých kolegů, mezi kterými bych rád našel svého nástupce a pokračovatele. A jelikož je svět nejkrásnější ze hřbetu koně, rád bych si ještě nějakou dobu tuto možnost udržel.

Aleš Burian

Největší zadostiučinění přichází tehdy, pokud stavba, která vždy znamená spoustu práce a starostí, dobře slouží a ti, kterým je určená, jsou spokojeni. A takových staveb, které naše kancelář realizovala, naštěstí není málo.

K Brnu i VUT mám velmi blízký vztah. V Brně jsem se narodil a na VUT absolvoval. A měl jsem štěstí, že jsme se podíleli na rekonstrukci a dostavbě Kadetky v Králově poli pro Fakultu informačních technologií VUT. Na tuto dobu velmi rád vzpomínám.

V současné době kromě jiného projektujeme novou knihovnu v Mohelnici a připravujeme rekonstrukci Mojžírova náměstí v Králově Poli.

Luděk Navara

Jestli je má činnost úspěšná, to musí posoudit jiní. Nicméně snažím se vzbudit zájem o temné stránky naší minulosti, protože jejich pochopení může dát nový smysl a impulz přítomnosti i budoucnosti. Z reakcí mých čtenářů či posluchačů vím, že je toto téma zajímavá a jejich pozornosti si velmi vážím. Ze všech vydaných knih se čtenáři nejvíce zajímali o Příběhy železné opony, podle

níž vznikl také stejnojmenný televizní seriál.

Jsem rodilý Brňan a rodné město se líbí asi každému. Někdy to bývá především kvůli blízkým, přátelům, tradicím, atmosféře a tak je to i u mne. Co mne oslovuje od mládí, je zdejší funkcionalistická architektura, na první pohled nenápadná, působící svou jednoduchou krásou jaksi mimoděk. S kolegou Miroslavem Kasáčkem plánuji další knížku, bude se týkat hodně smutné brněnské historie. Život Petra Křivky, bojovníka proti nacismu i komunismu, vojáka, člena ochranky prezidenta Beneše a po všech stránkách velmi odvážného muže, skončil na popravišti brněnské věznice na Cejlu. Proč? ■

SUMMARY: The 2018 Awards of the City of Brno were granted to a total of four personalities from the Brno University of Technology. Josef Jančář, a scientist and teacher at the Faculty of Chemistry and the CEITEC BUT scientific centre, was recognized in the category of natural sciences. Jan Černocký, head of the Speech@FIT research group, which has long been engaged in speech analysis at the Faculty of Information Technology, received the award in technical sciences. Aleš Burian, a graduate of the Faculty of Architecture who designed the AZ Tower, for example, was honoured in the category of architecture and urbanism, and journalist Luděk Navara, who originally graduated from the Faculty of Civil Engineering, won the award in the category of journalism and publicism.

Vystudoval stavařinu na VUT a získal Cenu Thálie: Miroslav Švejda

Miroslav Švejda sice na přání otce vystudoval stavební fakultu VUT, ale ve 30 letech se definitivně rozhodl jít za hlasem svého srdce a věnovat se naplno zpěvu. Jako lyrický tenor odezpíval za 35 let na scéně Národního divadla bezpočet rolí především české a italské operní tvorby, pro Cenu Thálie za celoživotní mistrovství si ale přišel až v loňském roce, 14 let po odchodu do důchodu.

Jana Novotná
Foto Igor Šefr a archiv Miroslava Švejdy

I když šel na stavařinu vlastně z donucení, Miroslav Švejda ničeho nelituje. Jak sám říká, byl dobrodruh a všechno bral, jak to přišlo. Na brněnské technice začal studovat v době společného fungování architektury a pozemního stavitelství na jedné fakultě, a když se později architektura oddělila, pokračoval ve studiu na katedře ocelových konstrukcí u Ferdinanda Lederera. „Po škole jsem nastoupil do Výzkumného ústavu



energetických zařízení při První brněnské strojírně, kde jsem dělal ocelové konstrukce pro kotle. Dokonce mám postavěnou elektrárnu v jugoslávském Obrenovaci, v dnešním Srbsku, která stojí dodnes, což mě těší,

protože ta oblast byla částečně seismická," vzpomíná vystudovaný stavař.

Ke zpívání přitom inklinoval od dětství. Jako rodák z brněnských Židenic chodil s kamarádem ministrovat a zpívat do sboru v kostele sv. Cyrila a Metoděje, kde si občas dopřál nějaké to sóličko, jak říká. Na měšťance ho pak učitel hudby zavedl do Janáčkovy opery za tenorem Pavlem Součkem, který si talentovaného chlapce poslechl a doporučil mu, aby docházel na hodiny zpěvu. „Táta mi to platil, ale když jsem chtěl jít po maturitě na akademii, řekl, tak to ne, hochu! Tak jsem vystudoval techniku," směje se dnes oceněný zpěvák. Žádnou zášť k VUT necítí. Při studiu zpíval v Brněnském akademickém sboru a později pak v Akademickém pěveckém sdružení Moravan, který vedl sbormistr Josef Veselka. „Můj zásadní životní zlom nastal, když Veselka přešel do Českého pěveckého sboru v Praze, dnes je to Pražský filharmonický sbor, a vypsalí tam konkurz na sólového tenora. Pomalu se mi blížila třicítka a cítil jsem, že se musím rozhodnout," popisuje absolvent VUT události, které mu změnil život. Přihlásil se na konkurz, uspěl a o prázdninách už se stěhoval do Prahy.

Hned po nástupu začal bez velkých příprav zpívat a v polovině prázdnin už jel se sborem do italské Perugie na festival Sagra Musicale Umbra. Tam se seznámil s barytonistou Teodorem Šrubafem, který si ho pak v Praze vzal do péče a poslal ho předzpívat do Národního

divadla. „Když jsem zazpíval obtížný part Rudolfa z Bohémy, hned mi nabídli místo, takže jsem pak dva roky držel dvě smlouvy. Za tři měsíce už jsem zpíval Pinkertona v Madam Butterfly,“ vzpomíná pěvec na strmý rozjezd kariéry, kdy byl bez větší přípravy doslova hozen do vody. Dostal sice korepetitora, ale zkoušel jen s asistentem režiséra na sále, neměl ani zkoušku s orchestrem, a když přišla premiéra, šel na jeviště, aniž by pořádně věděl, co má dělat. „O přestávce přišel do šatny a řekl, že už se na jeviště nevrátí,“ směje se jeho žena Jitka Švejdová, která ho po celou dobu v pěvecké kariéře podporovala. A dodává: „Kritika pak psala, že madam Butterfly se ucházela o Pinkertona. A když brzy nato zpíval Jeníka v Prodané, to zase psali, že diváci viděli koncertní provedení opery.“

To se velmi rychle změnilo a Miroslav Švejda byl brzy oceňován a vyhledáván pro své civilní herectví. „Na herectví jsem postupně pracoval s jednotlivými režiséry, asi nejvíc mě zasvětil Karel Jernek,“ říká Mistr a jeho paní dodává: „Ale nejvyššího hodnocení se mu dostalo za operu Oedipus Rex v režii Evalda Schorma. Ten tenkrát řekl, že bez Švejdy by do toho Oedipa nešel, bylo to hodnoceno jako moderní pojetí opery.“ To už se ceněný tenor cítil na jevišti jako doma, i když nervy byly pořád, jak říká. „Každou chvíli byly nějaké problémy s hlasivkami. Pěvci jsou tak trochu hypochondři,“ směje se. Další posun ve Švejdově kariéře nastal, když zpíval Jeníka v Prodané nevěstě v režii Přemysla Kočího, který byl tehdy i ředitelem Národního

divadla. „Původně mi dal part Vaška, ale postavil jsem si hlavu, že to není pro mě, a dostal jsem Jeníka. Právě Kočí mi potom řekl, že není možné, abych měl Národní jako vedlejší, tak jsem s ním podepsal smlouvu na plný úvazek,“ líčí pěvec.

Za Kočího nebylo možné zpívat operní party v originále, vyžadovala se čeština. Miroslav Švejda si ale každou operu sám pro sebe předem nastudoval v originále. Jednou v Madam Butterfly, kdy v titulní roli hostovala ruská interpretka, se stalo, že začal zpívat italsky. „Je tam 45minutový duet Butterfly a Pinkertona, a zrovna na něj přišel do hlediště Kočí. Když mě slyšel, poslal na jeviště Gora, aby mi vyřídil, že to mám zkusit zase česky. Kritika pak napsala, že Švejda z nepochopitelných důvodů zpíval italsky, a když přišla Butterfly, začal česky,“ směje se pěvec a paní Švejdová připomene nastudování Prodané nevěsty pro operní scénu v Bostonu, kde se vyžadovala angličtina. „Horko těžko jsme sehnali anglický překlad, a když jsme na zkoušce začali zpívat, řekli nám, že takto ne, že musíme



americky,“ vypráví pěvec. „Nebylo to jednoduché, ale nakonec jsme to nějak zvládli. Jako fórek jsme si prosadili, že aspoň duet Jeníka s Kecallem budeme zpívat v češtině.“

Nabízí se otázka, zda Švejdovi rodiče nakonec přijali synovu volbu. „Maminka byla můj velký fanoušek, pravidelně chodila na představení. Jednou přiznala, že se jí tatínek ptal: Myslíš, že jsme toho Mirka přece neměli pustit na tu akademii?“ vzpomíná pěvec. Osobně je přesvědčen, že pozdější nástup pěvecké kariéry byl pro něj naopak obrovská výhoda. „Problém mladých tenorů totiž bývá, že je ředitelé dřou a obsazují do všeho, kdežto já už jsem věděl, co můžu a co ne,“ vysvětluje Švejda. Mohl si tak dovolit odmítnout třeba zmíněného Vaška, což je part náročný na hlasivky, a nikdy také nešel do dramatických rolí, protože tam jde o krk, jak sám říká.

Na Ceně Thálie za celoživotní mistrovství si Miroslav Švejda váží toho, že je to uznání od herecké asociace. „Není v tom žádný politický podtext jako třeba u národních nebo zasloužilých umělců. Ale jinak to byl pro mě šok. Už jsem byl dlouho mimo divadlo, takže když jsem za Thálii děkoval, řekl jsem, že už jsem nepočítal s tím, že se ještě někdy objevím na scéně.“ Jak se vůbec odchází z Národního divadla? „Rychle,“ odpovídá Mistr. „Dostal jsem kytku

Jako Oedipus Rex s Antonínem Švorcem a Věrou Soukupovou

a věnec se stuhou od ředitele a šéfa opery, řekl jsem konec a od té doby jsem neotevřel hubu. Zažil jsem u starších kolegů, jak chodí kolem divadla a nedostanou roli... nechtěl jsem se trápit.“

V tom, jaká role byla pro Miroslava Švejdu za jeho kariéru nejdůležitější, má jeho paní jasno: „Velká věc byla, když zpíval při otevření Semperoper v Drážďanech v roce 1985. Tehdy právě v Národním dělal Zpěváka v Růžovém kavalírovi a totéž si Němci vybrali i na zahájení. Je to nádherná árie,“ vyzdvihuje Jitka Švejdová part Zpěváka, který má jedinou scénu na konci prvního jednání. „Když se v Drážďanech klaněli, já už jsem byl v Praze,“ vpadne do hovoru s lehkou ironií oceňný pěvec, který se nechce dojímat vzpomínkami. Potvrzuje to i jeho odpověď na otázku, jestli si někdy zpívá doma: „Nic, konec... maximálně na Vánoce Narodil se Kristus Pán...“ ■

SUMMARY: At his father's wish, Miroslav Švejda graduated from the Faculty of Civil Engineering, Brno University of Technology, but at the age of thirty he decided to follow his heart and fully dedicate himself to singing. As a lyric tenor, he spent 35 years performing in countless roles in mainly Czech and Italian opera at the National Theatre in Prague. In 2018 he was awarded the Thalia Award for lifetime achievement.

ABSOLVENTKY

Živit se uměním není snadné, ale dává nám to ohromnou svobodu, říkají finalistky Ceny Jindřicha Chalupeckého z VUT



Markéta Filipová, Dana Balážová, Marie Štindlová – tři absolventky Fakulty výtvarných umění VUT, kterým jejich profese dává svobodu ve všech smyslech toho slova. Na jedné straně tvůrčí nezávislost, na druhé straně materiální nejistotu. Mladé umělkyně si nestěžují, i když většímu povědomí veřejnosti by se nebránily. Ta možnost se teď objevila – umělecká skupina Comunitě Fresca, kterou mladé absolventky po škole založily, se stala jednou z šesti nominací letošního 30. ročníku Ceny Jindřicha Chalupického.

Potkaly se na FaVU, nějakou dobu spolu i bydlely, ale za studií nic společně nevytvořily. „Jsme malá škola a prostřednictvím tvorby se velmi rychle pozná, kdo má ke komu blízko. Žádná z absolventek neměla předem jasnější představu, co budou dělat po škole, stejně jako většina lidí na FaVU. Je to svět sám pro sebe, shodují se.

Freska na venkovní terase soukromého bytu v centru Brna. Mořský vítr, olivová ratolest a kočičí škrábance v tiché zahradě

Přesto pro ně byla škola zcela zásadní. „Vytvořily jsme si tady přátelské vazby, které formují náš život,“ říká Dana a Markéta ji doplňuje: „Navíc měl člověk možnost šest let experimentovat a hledat si svou cestu.“ Dana Balážová dělala na FaVU ateliér video, přitom hodně stážovala, odskočila si na malbu, do zahraničí, jistý čas strávila v ateliéru hostujícího pedagoga na AVU. „Hodně se mi to míchalo, při tom jsem dělala s kamarádem časopisy, kurátorovala výstavy a pracovala pro ArtMap,“ vypočítává Dana. Markéta vystřídal dva ateliéry malby, chtěla hlavně malovat: „Na škole mě překvapilo, jak se všechna média mísila dohromady. Takže jsem v jednu chvíli malbu opustila, ale pak jsem se k ní zase vrátila, protože jsem si uvědomila, že je to mé nosné médium.“ Marie studovala tělový design, později přešla na malbu. Hodně ji zajímá poezie a z toho se odvíjí, v jakém médiu právě pracuje. Má zájem o architekturu, dělá monumentální instalace a ráda

pracuje se zvukem, který je pro ni formátem sdělení textu. Sdružení Comunitě Fresca vzniklo přibližně před třemi lety. „Byly jsme společně na dovolené, která se nesla v takovém osvobozujícím duchu, a jednu z nás napadlo, že by si chtěla zkusit fresku. Chodily jsme po kostelech, hodně jsme četly, povídaly si, a tak nějak to vyplynulo,“ vzpomíná Dana. Po návratu odjely všechny tři do Písku, do vily patřící Mariině rodině, ke které patří zahrada s altánem, a tam si fresku

To už je takový paradox našich výstav v galeriích – děláme fresku, která má přežít staletí, ale v galerii se třeba po měsíci zničí.

poprvé zkusily. „Byla to hurá akce. Šly jsme do stavebnin, ale ani prodavači, ani my jsme nevěděli, co vlastně chceme. Až později jsme zjistily, že existuje předmíchaná štuková omítka, kterou jsme si natáhly

na zeď a malovaly do ní akvarelovými barvami. Byl to test, ale ta freska je tam dodnes,“ říká Markéta.

Až později umělkyně zjistily, že si musí míchat pigmenty, přesto má Markéta právě písečkou fresku nejraději: „Je úplně jiná než všechno, co jsme udělaly později, protože je v ní celý ten příběh. Jsem ráda, že tam je, a doufám, že tam ještě dlouho bude.“ Zatím výtvarnice pracují hlavně pro okruhy přátel. Před prací hodně skicují a promýšlí, co namalovat. „Potom už pokračujeme s plánováním na konkrétním místě, kde vybíráme barevnost a motivy,“ říká Dana a Markéta dodává: „Pravdou je, že práce se může za pochodu proměňovat a často jsme otevřené i improvizaci.“

Na Cenu Jindřicha Chalupického je nominovala brněnská kurátorka Zuzana Janečková. Porota letos z 83 nominací vybrala mimořádné místo pěti finalistů šest.



„Díky nám je to 8 lidí“, směje se Markéta. Na podzim je čeká společná prezentace v Pražákově paláci Moravské galerie v Brně, která bude mít pro umělkyně z Comunitě Fresca bohužel pomíjivý život. „To už je takový paradox a osud našich výstav v galeriích. Děláme sice fresku, která je trvalá a má přežít staletí, ale v galeriích se třeba po měsíci zničí, už jsme to zažily několikrát,“ vysvětluje Markéta. I proto dívky chtějí dělat fresky hlavně pro lidi. „Dává nám větší smysl tvořit na daném místě pro konkrétní lidi,“ říká Dana. Většinu výstav měly absolventky FaVU ve veřejném prostoru, kde díla zůstávají i nadále, například v podchodech. „Je to určitý smír, jak si nemalovat jen v ateliéru, ale udělat něco, co má reálný dopad a prospěje to určitému místu,“ upřesňuje Markéta.

Ještě než začnou umělkyně pracovat na společném díle pro podzimní výstavu, bude se každá z nich věnovat vlastní práci. Markéta maluje, vystavuje v menších galeriích nebo kavárnách a občas nějaký obraz prodá, Dana pracuje v galerii v Blansku, kde připravuje doprovodné programy k výstavám. Marie sice jako první absolventka FaVU absolvovala rezidenční pobyt v brněnském Domě umění, ale jinak střídá různé produkční práce v galeriích, a navíc si právě dělá masérský kurz – umělci prý mají pro profesi kadeřníka a maséra nadání. Každá po svém se snaží neopustit oblast umění, i když to někdy není snadné. „Míváme těžká období, kdy se musíme vzájemně motivovat, abychom se někde nezaměstnaly,“

říká Dana a Markéta ji doplňuje: „Někdy je to těžké, ale

Míváme těžká období, kdy se musíme vzájemně motivovat, abychom se někde nezaměstnaly.

nechceme si stěžovat. Byla to naše volba a dává nám ohromnou svobodu.“

Třeba finalistkám z VUT přinese nominace větší zájem veřejnosti a více zakázek. V nejbližší době je čeká jednání se stavební firmou, která se specializuje na různé typy omítek a opravy historických staveb. „Budeme společně hledat vhodný produkt a těšíme se, že by nás to mohlo kvalitativně posunout. Už to je první efekt té nominace,“ uzavírá Markéta. ■

SUMMARY: Markéta Filipová, Dana Balážová, and Marie Štindlová are three graduates from the BUT Faculty of Fine Arts, to whom the profession of freelance artist provides freedom in every sense of the word. On the one hand, creative independence, on the other, material insecurity. This might change in the near future, as the Comunitě Fresca art group, founded by the young graduates after leaving the Faculty, became one of the six nominees for this year's 30th edition of the Jindřich Chalupický Award.



CEITEC Student Talent pro nadané středoškoláky

Přilákat a nadchnout mladé talenty pro vědu si klade za cíl nový program, který se od minulého roku formuje na CEITEC VUT. Díky němu mají studenti vybraných středních škol možnost vyzkoušet si prostředí mezinárodního výzkumného centra, a navíc díky svým vedoucím být na chvíli plnohodnotným členem výzkumné skupiny. Na podzim minulého roku oslovil CEITEC VUT s nabídkou spolupráce brněnská gymnázia. V první výzvě na ni zareagovalo šest studentů, kteří se přihlásili k jednotlivým výzkumným tématům a navázali tak spolupráce se svými lektory z CEITEC VUT.

Na konci ledna studenti prezentovali své výzkumné výsledky odborné komisi složené ze zástupců CEITEC, výzkumných skupin a komerční sféry. Jednotliví vedoucí studentů se shodli na tom, že už nyní se jejich svěřenci stali platnými členy výzkumných skupin. Dosažené výsledky lze bez problému aplikovat ve výzkumu. Velmi spokojená byla i odborná komise, vedená ředitelem CEITEC VUT Radimírem Urbou, která středoškolské studenty hodnotila a mohla tak porovnat i jejich kvality s vysokoškolskými studenty. Nejlépe hodnoceným se stal projekt s názvem Autofokusační systém pro mikroskopii s využitím virových svazků od Jakuba Dokulila z Gymnázia Brno, Křenová, pod vedením Zbyňka Dostála z výzkumné skupiny Experimentální biofotonika.

(red)

Miroslav Strnad: Víc teď přemýšlím nad budovou jako celkem a nad detailem ve vztahu k budově



Absolvent architektury na Fakultě stavební VUT Miroslav Strnad měl o svém uplatnění po škole celkem jasno, dokud se mu nepodařilo zvítězit v soutěži Kaplicky Internship. Skoro celý první rok po studiu tak neplánovaně strávil stáží v prestižním studiu Allies and Morrison v Londýně. Možná na mezinárodní porotu zapůsobil i tím, že je zvyklý do svých úvah o architektuře zapojovat nejen rozum, ale i své pocity, což se nejednou projevovalo i v našem rozhovoru.

Jana Novotná
Foto Igor Šefr a archiv Kaplicky
Internship

Už při volbě vysoké školy se budoucí architekt rozhodoval spíše citem. Volil mezi pražskou a brněnskou technikou a na obou školách mezi

fakultou architektury a studiem architektury na stavební fakultě. „Už u talentových zkoušek jsem si začal uvědomovat pocitový rozdíl mezi

fakultami – lidé na architektuře vystupují jako umělci, kdežto na stavební fakultě se na věc dívají víc prakticky a ten přístup mi byl bližší,“ vysvětlil Miroslav Strnad. Sám se necítil jako umělec, ale jako člověk, který chce tvořit konkrétní věci a chce vědět, jak ty věci fungují. VUT si nakonec vybral proto, že v Brně se cítil líp než v Praze.

Od druhého ročníku začal navíc docházet do architektonické kanceláře v rodné Olomouci. „Cítil jsem, že mi škola nestačí, že chci zažít i tu praktickou část, takže jsem zde postupně prošel všemi stadii, až jsem se vypracoval na pozici plnohodnotného architekta,“ říká úspěšný absolvent. Když si na VUT vybíral vedoucího diplomové práce, hledal aktivního architekta, ne učitele. Tím se výběr dost zúžil, až volba padla na Marka Štěpána a téma kostel. „Do té doby mě nikdy nenapadlo, že bych mohl dělat kostel, ale byla to dobrá zkušenost. Je dobré si vyzkoušet různá témata v architektuře, ať už dopravní stavbu, komerční prostory, bytové domy, rodinné domky, duchovní prostor. Člověk tak získává širší rozhled a cit pro jednotlivé úkony, a když jde pak řešit něco nového, ze všech těch zkušeností může něco vytěžit,“ vysvětluje nadaný architekt.

Jeho návrh Kostela Seslání Ducha Svatého s duchovním centrem pro sídliště Brno-Líšeň, s kterým se v roce 2017 zúčastnil soutěže o Kaplického stipendium, postoupil do celorepublikového kola, kde Miroslav Strnad svou práci úspěšně obhájil v angličtině. Když Bob Allies, zakladatel

studia Allies and Morrison, vyhlásil vítěze, bylo to pro finalistu z VUT překvapení, ale současně i trochu stres. „Nepočítal jsem s tím. Do soutěže jsem šel hlavně proto, abych viděl, jak o architektuře přemýšlí studenti z jiných škol, a srovnal to se svým přístupem. Dokonce jsem si ani moc nepřál zvítězit, protože v té době jsem měl dost starostí a musel jsem hodně věcí zařídít, abych vůbec mohl odletět.“

Z Londýna se vrátil jako stejný člověk, ale jiný architekt. Už dříve v rámci povinné praxe strávil 3 měsíce v Tokiu, takže téma velkoměsta a práce v něm pro něj nebylo nové, jiné to ale bylo z pohledu přístupu k práci: „Velmi mě zaujala systematická, s níž se v Londýně věci řešily. Na týmových poradách se šlo vždy od nejširšího problému, kdy se rozhodovaly až ke shodě všech velké věci a od nich se postupně přecházelo stále k menším, až se vše vyladilo k nejmenšímu detailu. I v tom obrovském měřítku ten systém perfektně fungoval a efektivita výkonu byla velká.“ Ačkoliv v londýnském studiu vítězi z Moravy nabídli, že se může zapojit na určitou dobu do různých projektů, chtěl se raději soustředit na jedinou věc. „Skákat z jedné věci na druhou není můj styl práce a oni na to přistoupili. V době mého příchodu se rozjížděla vizionářská studie velkého území nedaleko Cambridge – původního prostoru letiště, které se rozrůstáním města stalo jeho součástí,“ popisuje stážista práci, do níž se zapojil jako rovnoprávný člen týmu a nakonec jel dokonce osobně předat dokumenty investorovi.



„Na podobná témata se sám nezaměřuji, takže mi to rozšířilo obzor a cit pro město a pro širší prostor a dalo možnost přemýšlet nad vývojem města do budoucnosti. Když člověk navrhuje dům, je za 3 roky hotový, třeba 10 let slouží a pak se třeba přestaví. Ale pokud navrhnete městskou síť, tak je to něco, co už zůstane v zásadě neměnné,“ dodává Miroslav Strnad.

Oceněním jeho přínosu pro studio byla skutečnost, že mu byla na konci pobytu nabídnuta spolupráce na dalšího půl roku, kterou po delším váhání přijal. „Měl jsem jen podmínku, že už budu dělat něco jiného, pokud možno architekturu. Připojil jsem se k týmu, který zpracovával projekt nové univerzitní budovy pro London College of Fashion. Jedná se o světové návrhářské centrum zahrnující veškeré fáze vzniku módy – prostor pro přibližně 5 tisíc lidí v hodnotě 4 miliardy korun, myslím, že tak velká stavba v Česku ani nestojí,“ líčí mladý architekt, který se do projektu zapojil ve fázi blízké projektové dokumentaci. „Zaujalo mě, jak Angličané, poté co mají vymyšlená tři kvalitní řešení daného problému, vymyslí ještě čtvrté řešení, které je nakonec třeba

nejlepší. Tam jsem pochopil, že to je cesta ke kvalitní práci,“ vyzdvihuje mladý tvůrce. Sám měl na starost divadelní scénu. „Ten prostor byl komplikovaný tím, že byl nepravidelný – bylo to organické těleso vložené do budovy, takže jsme provedli desítky testů na geometrii celého provozu a proběhla řada změn v rámci technického řešení proveditelnosti stavby,“ popisuje stážista svůj podíl práce, kterým do projektu vnesl spoustu dobrých nápadů. Výsledné řešení, které po šesti měsících odevzdal, je schopné realizace a plnohodnotně doplňuje celý návrh.

Asi největší přínos londýnského pobytu vidí mladý architekt v přemýšlení nad budovou jako celkem a nad detailem ve vztahu k budově. „Když se rozhoduji, jaký materiál použít, tak mě dnes mnohem víc zajímá, jaký vztah má ten materiál k prostoru, v kterém je použitý, ale i k celé budově, a také působení detailu na člověka. Těžko se to sděluje, ale myslím, že za tu dobu jsem hlavně zdokonalil přemýšlení nad architekturou,“ říká Miroslav Strnad. Návrat domů s sebou logicky přinesl jistá omezení. „V Londýně bylo příjemné, že jsem se mohl věnovat naplno

architektuře, tomu, co jsem vystudoval a co mě zajímá. Tady na to mám zhruba polovinu času a další polovinu věnuji reklamě a dalším věcem, které k práci taky patří a bez nichž to nejde. Musím říct, že bližší je mi ten komplexní přístup, kdy můžu ovlivnit celou řadu věcí, nejen návrh,“ pochvaluje si architekt.

Kromě běžné práce v olo-moucké kanceláři, která má aktivní projekty po celé republice, přemýšlí i o svém oceněném návrhu duchovního centra. „Rád bych to téma znovu otevřel. Bude třeba aktualizovat dokumenty, připravit je k prezentaci a začít se bavit s lidmi, kteří mají možnost to ovlivnit.“ A nějaký architektonický sen? „Jednou bych chtěl postavit dům, u kterého budu od základní koncepce až po poslední detail o všem opravdu přesvědčený!“ ■

SUMMARY: Miroslav Strnad, a graduate in architecture at the Faculty of Civil Engineering, BUT, had a very clear idea of his professional career after school until he won the Kaplicky Internship competition. After a three-month internship at the prestigious Allies and Morrison studio, he was offered collaboration for another half-year, and that is why he spent almost his entire first year after graduation on an internship in London, something that was completely unplanned. One of the many things he learned there was to think of a building as a whole, and of the details in relation to the building.

UDÁLOST

Kamion FabLab Experience vyráží na pouť po středních a základních školách



Soňa Baranová
Foto archiv JIC a Igor Šefr

Elektronový mikroskop, 3D tiskárny nebo robotické rameno. To jsou příklady přístrojů, které od března přijíždějí za žáky středních a základních škol na korbě největší pojízdné digitální laboratoře v Česku. 14 metrů dlouhý kamion FabLab Experience je mobilní variantou dnes již zavedené digitální dílny FabLab Brno a žákům umožní spojit technické vzdělávání s nevšedním zážitkem. V projektu realizovaném Jihomoravským inovačním centrem (JIC) je brněnská technika jedním z hlavních partnerů.

Technologie za dva a půl milionu korun, které jsou pro většinu středoškoláků nedostupné, přijedou ke školám ve speciálně upraveném návěsu o výměře 44 m² spolu s týmem lektorů a popularizačním programem. Vyzkoušet si práci s přístroji budou moci třídy po menších skupinkách. „Ráno a dopoledne podniknou prohlídku kamionu, seznámí se s digitální výrobou. Po obědě projdou školeními a naučí se s přístroji zacházet. Poté si něco vyrobí a případně odnesou domů na památku,“ vysvětluje manažer FabLab Experience Dan Šín z JIC. Pomocí některých přístrojů si budou moci školáci vyrobit svůj vlastní prototyp. „Studentům středních škol se mohou tyto přístroje zdát složité. Chceme jim dokázat, že se techniky nemusí bát. Naopak ji mohou kreativně využít k realizaci svých nápadů a představ,“ říká vedoucí Oddělení marketingu a vnějších vztahů VUT Renata Herrmannová.

Program je pro školy zdarma a kromě registrace nepředstavuje návštěva kamionu žádnou složitou administrativu.

Pro ředitele a učitele představuje program FabLab Experience zpestření a obohacení výuky, navíc s minimálními náklady. Program je pro školy zdarma a kromě registrace nepředstavuje návštěva kamionu žádnou složitou administrativu. FabLab kamion nabídne laserovou řezačku, 3D tiskárny, robotické rameno, CNC frézku, řezací plotr, elektronový

mikroskop, součástí vybavení je rovněž mechařilna a elektrořilna.

Červeno-černý kamion bude objíždět především školy v Jihomoravském kraji. V rámci pilotního půlroku jich bude přes třicet. Díky spolupráci

s VUT se ale dostane i na vybrané střední školy v dalších krajích. „Do konce března zavítá FabLab Experience na gymnázia ve Zlíně, Olomouci a na Střední průmyslovou školu chemickou v Ostravě. Oslovovali jsme ty školy, z nichž k nám přichází nejvíce

kvalitních studentů,“ popisuje kritéria Herrmannová. Návěs se brzy představí i studentům a absolventům brněnské techniky. V rámci festivalu Pojďme slavit spolu, který univerzita pořádá u příležitosti 120. výročí svého založení, přijede FabLab Experience 25. května 2019

do areálu VUT Pod Palackého vrchem, kde jej návštěvníci najdou nedaleko budovy T12.

Zahájení provozu pojízdné digitální laboratoře se uskutečnilo 25. února 2019 v prostorách Gymnázia Matyáše Lercha. Slavnostního přestřžení

pásy se za VUT ujal prorektor Miroslav Doupovec. Následovala tisková konference, kde na dotazy novinářů k projektu odpovídal mimo jiné absolvent elektrotechnické fakulty VUT Jiří Holoubek, který je v současnosti členem představenstva Svazu

průmyslu a obchodu ČR. Akce se zúčastnil i další absolvent FEKT Tomáš Mejzlík, který je koordinátorem FabLabu na JIC. Ostatně právě odtud samotná myšlenka na vznik mobilního FabLabu vzešla. Navíc brněnský FabLab Experience je svými rozměry největší na světě!

Kromě brněnské techniky projekt mobilního FabLabu finančně podpořil i Jihomoravský kraj, město Brno a několik komerčních společností. „Jižní Morava je region silný ve strojírenství, IT i technických oborech. Máme mnoho šikovných a vynalézavých lidí s vlastním nápadem, kteří ne vždy mají potřebné podmínky pro jeho realizaci.

Brněnský FabLab Experience je svými rozměry největší na světě!

Laboratoř FabLab, která funguje už druhým rokem, tato odvětví spojuje, soustřeďuje na jedno místo a dělá je dostupnými pro širokou veřejnost. Pojízdná laboratoř by měla inspirovat a motivovat žáky a studenty i ve školách mimo metropoli tím, že jim umožní vyzkoušet si ty nejmmodernější technologie,“ konstatuje hejtman Jihomoravského kraje Bohumil Šimek. ■

Podrobnosti o projektu najdete na webu www.fablabexperience.cz.



FabLab je zkratka **Fabrication Laboratory** neboli výrobní laboratoře a označuje místo vybavené počítačově řízenými stroji, které jsou schopny vyrobit širokou škálu výrobků. FabLab Brno je součástí celosvětového hnutí, jehož členy – tzv. makery – definuje to, že se nespokojí s hotovým řešením produktů, které najdou v obchodě. Místo toho si na míru vyvíjí a vyrábí vlastní, postupy na jejich vylepšování pak mezi sebou sdílí. Do hnutí spadá přes 1 500 certifikovaných laboratoř ve více než 100 zemích světa.

SUMMARY: An electron microscope, 3D printers or a robotic arm. These are examples of devices that have been brought, since March, to secondary and elementary school pupils and students aboard the largest mobile digital lab in the Czech Republic. The FabLab experience, a 14-meter long truck, is a mobile version of the already established digital workshop FabLab Brno; it enables pupils and students to combine technical education with an unusual experience. The Brno University of Technology is one of the main partners in the project implemented by the South Moravian Innovation Centre.

Institucionální akreditaci získalo VUT jako první z technicky zaměřených univerzit



Vysoké učení technické v Brně získalo na konci ledna kladné stanovisko Národního akreditačního úřadu (NAÚ) ve věci institucionální akreditace. Brněnská technika je tak první z technicky zaměřených vysokých škol, která ji získala. Celkově je pak VUT devátou univerzitou v republice, jež může nově sama schvalovat studijní programy a lépe tak reagovat na potřeby pracovního trhu.

Radana Kolčavová
Foto Igor Šefr

„Je to pro nás důležité, protože díky institucionální akreditaci budeme moci rychle a operativně reagovat na potřeby praxe, což je obzvláště důležité v rychle se měnící oblasti techniky. Na druhou stranu nám to bohužel bezesporu přinese i zvýšení vnitřní administrativy,“ uvedl rektor VUT

Petr Štěpánek. Institucionální akreditace opravňuje VUT, aby samo schvalovalo své studijní programy v celkem sedmi oblastech vzdělávání: elektrotechnika, energetika, chemie, informatika, stavebnictví, ekonomické obory a rovněž společná oblast strojírenství, technologie a materiály.

„Fakulta architektury a Fakulta stavební už nyní společně připravují rozšíření pro oblast architektura a urbanismus,“ upozornil prorektor pro studium a záležitosti studentů Miroslav Doupovec.

VUT tak v roce svého 120. výročí získá novou možnost slučovat stávající studijní obory do obecnějších studijních programů, které pak budou mít jednotlivé specializace. „Naším cílem je postupně zjednodušení struktury studia díky integraci jednotlivých oborů do zastřešujících programů. Chceme dát našim absolventům možnost všeobecného uplatnění ve více směrech,“ popsal změny prorektor Doupovec. Například Fakulta stavební už nyní plánuje nový bakalářský studijní program Environmentálně vyspělé budovy.

Brněnská technika připravovala všechny podklady i vnitřní dokumenty školy téměř rok, samotnou žádost o institucionální akreditaci pak podala v červenci loňského roku. „VUT může nyní samo schvalovat své studijní programy, nicméně i když to bude vnitřní posuzování, půjde i nadále o velmi náročný proces, který bude prakticky obdobou schvalování ze strany NAÚ. Chceme, aby byla zajištěna kvalita výuky,“ doplnil prorektor Doupovec, podle něj znamená udělení

institucionální akreditace pro VUT potvrzení kvality školy ze strany nezávislé komise. Fakt, že brněnská technika disponuje na následujících 10 let pravomocí sama schvalovat své studijní programy v daných oblastech, je významným přínosem v oblasti autonomie a akademické svobody brněnského VUT. To navíc získalo souhlas Národního akreditačního úřadu pro všechny oblasti vzdělávání, o něž požádalo.

„Studijní programy bude nově schvalovat Rada pro vnitřní hodnocení, která v této souvislosti na VUT vznikla. Hodnotící komise Národního akreditačního úřadu nám rovněž udělila některá doporučení, jež jsou pro nás inspirací, na jakých oblastech bychom měli v budoucnu zapracovat,“ řekl Miroslav Doupovec. Například hodnotící komise pro oblast vzdělávání Informatika doporučila rozvíjet doktorské studium v oblasti Informatiky a čistě informatické studijní programy pouze na Fakultě informačních technologií, zatímco na ostatních fakultách VUT, na kterých dosud existují informatické studijní programy, by mělo dojít k jejich transformaci spočívající v útlumu vzdělávací oblasti Informatika. „Vedení VUT považuje tento závěr za správný, protože výuka by měla být koncentrována na té

fakultě, která je schopna danou oblast nejlépe zabezpečit nejen po stránce personální, ale i výzkumné,“ upřesnil prorektor pro studium. Pro VUT jde už o druhou nezávislou evaluaci v poslední době. V loňském roce se podařilo brněnské technice získat mezinárodní evaluaci IEP od Asociace evropských univerzit (EUA), ta rovněž pomohla k tomu, aby brněnská technika získala v letošním roce samotnou institucionální akreditaci.

„Díky žádosti o institucionální akreditaci jsme museli upravit a sladit celou řadu vnitřních předpisů, což určitě pomůže i kvalitě výuky. Například bude nově vyžadováno a zpětně ze strany univerzity i NAÚ kontrolováno, jak probíhají studentské ankety na fakultách, jak se vyhodnocují, že se tyto výsledky projednávají v akademických senátech fakult apod. Stejně tak bude kladen větší důraz na přípravu fakultních výročních zpráv, nejen o činnosti, ale i o hospodaření,“ popsal další dopady udělení institucionální akreditace prorektor Doupovec.

Podle něj bude NAÚ i po udělení tohoto dokumentu pravděpodobně vyžadovat zprávy o tom, jak VUT zapracovalo na doporučeních, která hodnotitelé univerzity dali. „Musíme se věnovat například počtu

zahraničních samoplátců, což je jeden z důležitých ukazatelů v oblasti internacionalizace vysokých škol. Tyto oblasti budou i nadále kontrolovány, takže je to dlouhodobý proces a udělení institucionální akreditace to rozhodně nekončí,“ naznačil Doupovec. ■

Všechny důležité dokumenty spojené s institucionální akreditací jsou veřejně dostupné na webu <https://www.vutbr.cz/uredni-deska/akreditace>.

SUMMARY: At the end of January, the Brno University of Technology obtained the National Accreditation Authority's positive assessment concerning institutional accreditation. Institutional accreditation entitles the BUT to approve on its own its study programmes in a total of seven education fields: electrical engineering, energetics, chemistry, informatics, civil engineering, economics, as well as the united area of engineering, technology and materials. The aim of the University is to gradually simplify the study structure by integrating individual disciplines under umbrella programmes that will enable graduates to find more general employment in a variety of areas.

Technika je IN, kdekoli jsem

Výstava nazvaná „Technika je IN, kdekoli jsem“, která momentálně putuje po fakultách brněnské techniky, představuje výsledky fotosoutěže každoročně pořádané Odborem zahraničních vztahů VUT. Studenti mají možnost posílat fotografie ze svého zahraničního studijního pobytu, stáže, zimní nebo letní školy, které absolvovali v rámci programu Erasmus+, CEEPUS, Freemover, Aktion a dalších.

Letos bylo do soutěže zasláno 75 fotografií od 39 studentů, z nichž byly vybrány tři nejlepší snímky: „Lake view with squirrel“ od Tomáše Stodůlky z FEKT, „Temple“ Jakuba Klimeše z FAST a fotografie nazvaná „Švédsko“ od Ladislava Dubnického z FSI. V současné době probíhá výstava na Fakultě stavební, odkud se 3. dubna přesune na Fakultu strojního inženýrství a svou pouť zakončí od 24. dubna na Fakultě informačních technologií. ■

Všechny fotografie si můžete prohlédnout na Facebooku OZV: **Go International with BUT**

(red)
Foto: Tomáš Stodůlka, Andrea Zavadská, Jakub Klimeš, Ladislav Dubnický a Zdeněk Pokorný

Lake view with squirrel



Temple

Proletáři všech zemí, spojte se



Mezi zápočty



Švédsko

SUMMARY: The exhibition titled “Technology is IN, Wherever I Am” presents student photographs from their foreign study courses and internships. The three best photos were selected from a total of 75 submitted ones: “Lake View with Squirrel” by Tomáš Stodůlka, Faculty of Electrical Engineering and Communication, “Temple” by Jakub Klimeš, Faculty of Civil Engineering, and “Sweden” by Ladislav Dubnický, Faculty of Mechanical Engineering. All the pictures are available on the International Relations Section FB profile: Go International with BUT.

Z VUT do Angoly a zase zpátky



Mezi bakalářským a magisterským navazujícím studiem na Fakultě strojního inženýrství si Anna Ambrozková na rok odskočila do Afriky. Tím se ale kruh neuzavřel. Během 11 měsíců strávených dobrovolnickou prací v Angole totiž studentka matematického inženýrství zjistila, že tuto kapitolu svého života nemůže jen tak uzavřít, a tak v srpnu vyráží na černý kontinent na další měsíc. Anna není zvyklá chodit přímými cestami, vyhledává spíše náročnější řešení. Cestu k pedagogice, které se možná bude po škole věnovat, vzala oklikou přes strojní fakultu, aby to nebyla taková dávačka, jak sama říká. A podobné to bylo s Angolou – od malička toužila podívat se do Afriky, ale ne jako turistka, chtěla tam pobýt a pochopit tamní kulturu a smysl života.

Jana Novotná

Foto Igor Šefr a archiv Anny Ambrozkové

Proč právě Angola?

Chtěla jsem někam do středu kontinentu, do chudé části Afriky, ale jinak mi to bylo jedno. Pobyt jsem si zařizovala přes salesiány, kteří vysílají dobrovolníky do zemí, kde mají nejmí-

přátelské komunity, a když se naskytla Angola, byla jsem pro, i když jako v bývalé portugalské kolonii se tu mluví portugalsky, a to byl pro mě cizí jazyk. První tři měsíce jsem strávila v Lueně, což je hlavní město provincie Moxico, a i když má asi 200 tisíc obyvatel, říká se jí vzdálený venkov. V komunitním centru jsem byla jediná Češka, takže jsem byla nucena mluvit

skoro pořád portugalsky a díky tomu jsem se učila dost rychle.

Věděla jste, v čem bude spočívat vaše práce?

Měla jsem různé informace od salesiánských dobrovolníků ve světě, kteří většinou učili na prvním stupni a ve volném čase se snažili děti zabavit a učit je hrát na různé nástroje. V Lueně hned po mém příjezdu zjistili, že hraju na klavír, a řekli mi, že za dva dny začnu učit hrát 15leté děti. Neznala jsem jazyk ani místní poměry, ty děti začínaly úplně od nuly, navíc skoro nikdo neměl doma klavír, nebylo to snadné. Časem, když jsem se naučila jazyk, začala jsem doučovat matematiku, fyziku a trochu angličtinu, později jsem otevřela kurz večerní angličtiny a ještě mi přibýly kurzy hry na klavír.

Pracovala jste i s dětmi z ulice...

To když jsem se přestěhovala do hlavního města Luandy. Žije tam 6 milionů obyvatel a salesiánská státní škola je mnohem větší, chodí tam denně asi 4 tisíce studentů. Už jsem znala jazyk, a tak jsem učila matematiku, angličtinu a hudební výchovu a taky jsem začala dojíždět do centra určeného pro kluky z ulice. V angolských městech je spousta dětí na ulici a salesiáni pro ně zřizují centra, kam umisťují chlapce z ulice, pokouší se dát jim nějaký režim, poslat je do školy, můžou se i vyučit. I tak občas nějaký chlapec uteče, sama jsem to zažila. Je to dílo salesiánů mužů, proto

pečují jen o chlapce, i když na ulici jsou i dívky, které se mnohdy živí prostitucí.

Proč jste se přesunula do Luandy?

Způsobila to špatná komunikace. Zpočátku jsem nevěděla, co si můžu dovolit a co ne, a nikdo mi to nevysvětlil. Vyšla jsem si sama s angolským kamarádem a to je pro místní lidi nepřípustné, dnes už to chápou. Tamní muži totiž často zapírají své partnerky a děti, a když se objeví dobrovolnice, která nic netuší, a vyjdou si spolu, může to mít až nebezpečné následky. Musela jsem tedy odejít, což pro mě bylo těžké, obřečela jsem to, ale díky tomu jsem zase poznala Luandu, na kterou dnes moc vzpomínám. Hlavně centrum pro kluky z ulice mi zůstalo v srdci.

Ty děti z ulice jsou sirotci?

Nejen sirotci, můžou to být děti, které utečou z domova nebo se jich rodiče sami zbaví. Nemají slušné podmínky k životu a nedostává se jim ani mateřské péče a lásky jako u nás. Angolská rodina obecně nemá takový význam a hloubku jako naše, nemají společné prožitky, které by je spojovaly. Matka si uváže dítě na záda, aby mohla jít vydělávat, a dítě tak stráví většinu dne. Výjimkou není ani to, že mladí rodiče dají děti na výchovu svým rodičům.

Jak vnímají Angolané práci salesiánů?

Být u salesiánů nebo znát se s nimi znamená v Angole hrozně moc. Místní si uvědomují, co pro ně dělají, takže když máte nějaký problém a řeknete, že jste od salesiánů, otevírá to dveře.

Mnohdy člověk slyší, že posílat pomoc do Afriky je jako kapka v moři.

Posílat peníze a věci je skvělé, ale co je ještě lepší, vyslat tam lidi – buďto dobrovolníky, jako jsem byla já, nebo mezinárodní firmy, které místní učí, jak hospodařit, jak se naučit být aspoň zemědělsky soběstační. Angola je zelená země se spoustou vody, a když se podaří odmítnout pole po občanské válce, mohli by skvěle hospodařit. Velký potenciál má i turismus, ale to zatím místní neumí využít. Organizace Člověk v tísni teď posílá maminkám hlasové zprávy, aby věděly, jak udržovat hygienu u novorozěnat, vysílají školitele porodních bab do vzdálených osad... a taková pomoc určitě k něčemu je.

Co jste se v Angole naučila?

Kdybych do té doby nebyla vlastenka, tak po návratu určitě jsem. Dřív jsem si myslela, že bych byla schopna se provdat do ciziny a žít jinde, po Angole vím, že chci zůstat tady. Uvědomuju si, jaké máme možnosti, jak u nás všechno funguje, tam nefunguje vůbec nic. Angolané žijí přítomným okamžikem. Nemají vidinu kariéry, nepřemýšlí, co bude zítra, ale radují se daleko víc než

my. Když mají narozeniny, bez ohledu na to kolikáté, blahopřejí si, že ukončili další rok života.

Proč se do Angoly vracíte?

Navázala jsem spoustu přátelství s dobrovolníky i s Angolany, jsme v kontaktu, ptají se, jestli se vrátím. Poletím zase v srpnu, budu zase pomáhat, ale hlavně chci vidět ty lidi. Mám pocit, že to z mé strany ještě není uzavřené, těch emocí je tam strašně moc. Doufám, že po letní návštěvě bude jednodušší říct Angole sbohem... ■

<https://www.facebook.com/anevangole/>

SUMMARY: Between her bachelor's and master's study programmes at the Faculty of Mechanical Engineering, Anna Ambrozková "stepped out" to Africa for one year. But this was not the end of her involvement. During the eleven months of volunteering in Angola, this student of mathematical engineering found out that she cannot close this chapter of her life just like that, and next August she is returning to the continent for another month.



Brněnská busta Viktora Kaplana má identické dvojče v Rakousku

Od roku 1959 stojí na nároží dnešních ulic Úvoz a Údolní v Brně pomník s bustou Viktora Kaplana pocházející od nedávno zesnulé sochařky Sylvy Lacinové. Ačkoliv byly údajně pořízeny i další odlitky tohoto díla, jejich osudy jsou opředeny tajemstvím. Jeden z nich měl náležet Technickému muzeu, existuje však i verze, že jeden odlitek byl, podle všeho načerno, vyvezen do Kaplanova rakouského rodiště.

Jana Novotná
Foto Igor Šefr a archiv VUT

Odhalení busty Jana Babáka



Není pochyb, že Viktor Kaplan (1876–1934) zůstane už navždy spojen s Brnem. Ač zde v letech 1903–1931 působil jako konstruktér a později profesor na Německé technické vysoké škole, je tradičně spojován s VUT. Je tomu tak i proto, že Odbor fluidního inženýrství Viktora Kaplana na Fakultě strojního inženýrství VUT nese vynálezovo jméno a jeho brněnští pokračovatelé nenechávají svému slavnému předchůdci nic dlužní. V letech vědcových významných výročí se pak Kaplanovy zásluhy mnohdy připomínají právě u pomníku na nároží budovy patřící kdysi Německé technické vysoké

škole a poté různým pracovištím brněnské techniky.

Bustu Viktora Kaplana vytvořila Sylva Lacinová-Jílková (1923–2019), významná brněnská sochařka a autorka mnoha monumentálních plastik a realizací v architektuře. Na zmíněné nároží byla umístěna v roce 1959 a, jak uvádí Internetová encyklopedie Brna, měla podobu bronzové portrétní busty v životní velikosti spočívající na šestihranném žulovém leštěném podstavci se zlatým nápisem. Nebyl to však první pomník na tomto místě. „Původně zde byla busta účastníka domácího odboje a politického vězně Jana Babáka (1905–1945). Ta byla odhalena roku 1921 a poté co ji v roce 1959 nahradil Kaplanův pomník, se přesunula na dnešní Komenského náměstí před Lékařskou fakultu MU, než ji v roce 1990 nahradila socha T. G. Masaryka,“ řekla nám Jana Kořínková z Katedry teorií a dějin umění FaVU, která jako specialista na umění ve veřejném prostoru ví o pomíjivém životě pomníků své.

O odhalení Kaplanova památníku se zmiňují i novinové výstřižky, které se dochovaly v Archivu VUT. „Na odhalení busty byla (...) pozvána vdova po ing. Kaplanovi, která od té doby přijela do Brna ještě i poté, se svou dcerou (...),“ uvádí pisatel článku v Rovnosti z 3. 10. 1972. Oslavy 90 let od Kaplanova narození popisuje článek v Rovnosti z 26. 11. 1966 takto: „K 90. výročí narození vynálezce rychloběžné turbíny Viktora Kaplana bylo včera v Brně vzpomínkové matiné. (...)



Přítomny byly i vynálezčova manželka Margareta s dcerami dr. Gertraud Weberovou-Kaplanovou a Gretou Krambergrovou.“ V Archivu VUT se dochovala i pozvánka na vzpomínkové matiné k 90. výročí narození Viktora Kaplana, které spolupřádaly Vysoké učení technické v Brně, Technické muzeum v Brně a Československá společnost pro dějiny věd a techniky při ČSAV. Součástí programu bylo položení věnce u pomníku Viktora Kaplana před tehdejší budovou strojní fakulty VUT. Na stejné místo zavítala v říjnu 2016, v předvečer 140. výročí Kaplanova narození, při své návštěvě Brna i vynálezčova vnučka Gerlind Weber v doprovodu rektora VUT Petra Štěpánka.

O existenci druhého odlitku Kaplanovy busty se dozvídám ze zápisu v sešitu zakázek Spolupráce výtvarníka s architektem, přehled prací za rok 1972, ke kterému má přístup Jana Kořínková. Uvádí se v něm, že druhý odlitek byl v roce 1972 umístěn do Technického muzea na Josefské ulici, investorem bylo tedy podle všeho muzeum. To nevyvrací ani Martin Mrázek z Technického muzea. „Mohli to dělat staří mistři ve slévárně na Josefské. Údajně zde vznikly dva odlitky, jeden pro VUT, druhý pro TMB, a jeden byl patrně tajně odvezen do Kaplanova rodiště v Rakousku. Tehdejší ředitel muzea měl problémy se zákonem ohledně rozkrádání majetku,“ uvedl Martin Mrázek.

Při pátrání po „rakouském“ odlitku nacházím na internetu novinový článek z 28. 10. 2017

s titulkem Ein neues Denkmal für Viktor Kaplan, který informuje o odhalení nového pomníku pro Viktora Kaplana v jeho rodném Mürzzuschlagu. Fotografie znázorňuje skupinku lidí stojící u „umělecké“ koláže, jejíž součástí je i busta Viktora Kaplana od Sylvie Lacinové. Dílo tvoří skrumáž svítících kovových dílů, z nichž vertikálně vychází trubka nesoucí Kaplanovu bustu. Nacházím také fotografii Kaplanovy vnučky ze zmíněné návštěvy Brna v roce 2016, kde v Technickém muzeu pózuje u busty svého dědečka. Překvapivě však nejde o dílo Sylvie Lacinové, ale jak mě posléze informuje tisková mluvčí TMB Šárka Motalová, o zápůjčku od Muzea města Brna pocházející od sochaře Karla Korschanna (1872–1943), která je v umístěna v expozici Vodní motory. Kaplanovu bustu od Sylvie Lacinové najdeme sice v muzeu hned při vstupu do budovy, jedná se však o sádrový odlitek.

Nabízí se tak domněnka, že bronzový odlitek, který vznikl na objednávku Technického muzea v roce 1972, byl odvezen do Kaplanova rodiště. Otázkou zůstává, zda na novém památníku v Mürzzuschlagu je autorství Sylvie Lacinové uvedeno. Tento dotaz jsem adresovala i jednomu z účastníků odhalení památníku, ale do uzávěrky časopisu jsem nedostala žádnou odpověď. ■



Foto busty Viktora Kaplana použité na pozvánce na vzpomínkové matiné v roce 1966

SUMMARY: The monument with a bust of Viktor Kaplan made by Sylva Lacinová has been standing on the corner of today's Úvoz and Údolní streets since 1959. Although other casts of the work have allegedly been taken, their existence is shrouded in mystery. One of them was supposed to belong to the Technical Museum, and there is also a presumption that one cast was, apparently illegally, exported to Kaplan's birthplace in Mürzzuschlag, Austria.

KOMIKS



Nebudiž dále pliváno mimo plivátka,

píše se v Řádech Vysoké školy technické Dra Edvarda Beneše

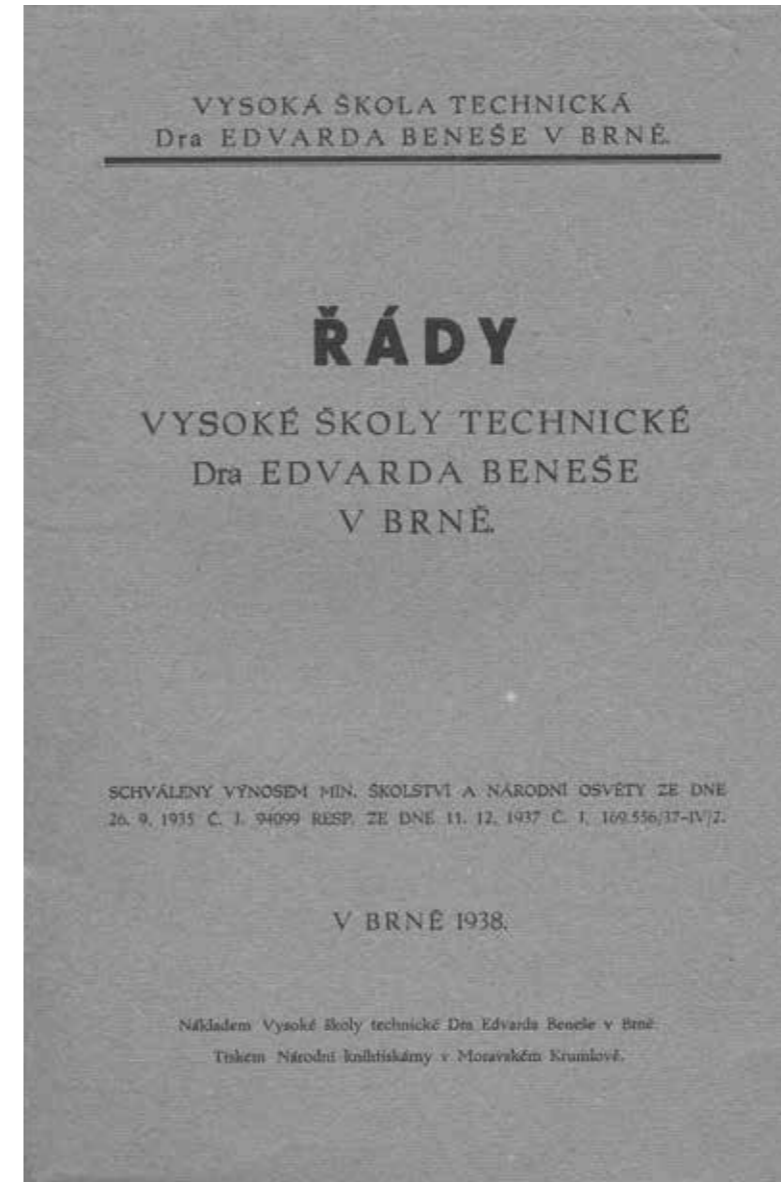


V Archivu VUT se nachází ve fondu Pracoviště pro dějiny VUT útlý spisek s názvem Řády Vysoké školy technické Dra Edvarda Beneše v Brně z roku 1938, v němž jsou zveřejněny nejrůznější pokyny pro vrátné, zřízence, telefonisty, noční hlídače, topiče, myčky (dobové označení pro uklízečky), studentské spolky, posluchače apod. Z dnešního pohledu nám mohou některá nařízení připadat poněkud úsměvná, ale možná že s odstupem osmdesáti let se budeme s podobným pousmáním a nostalgickým zalíbením dívat na naše směrnice a další vnitřní normy platné v současné době. Navíc nám takovýto materiál dává možnost názorně ilustrovat, jak moc se za těch osmdesát let změnilo to, co považujeme za běžné a normální.

Alžběta Blatná, Archiv VUT
Foto Archiv VUT

V době chytrých telefonů si zejména mladší generace už jen těžko představí, že v budově školy existovala pracovní pozice telefonisty, jehož úkolem bylo zprostředkovávat telefonní hovory se stanicemi v budově, ve městě i mimo město. Takový zřízenec měl za úkol vést seznam konaných meziměstských hovorů a vybírat za ně poplatky. Samozřejmě že telefonista musel zachovávat služební tajemství. V šestém bodě řádu pro telefonisty je doslova uvedeno, že „zřízenci při telefonní ústředně

Školník



je uloženo přísně zachovávat úřední tajemství a zakazuje se mu naslouchat rozhovorům“. Jako telefonní číslo rektorátu je v druhé polovině 30. let uváděno číslo 17.790.

Na konci 30. let 20. století sídlila škola s výjimkou chemického odboru v objektech na Veveří 95 (dnes sídlo FAST). V budovách se tehdy nacházely i byty, na což bylo pamatováno v Domovním řádu. Podle

bodu 17 musel být například každý případ nakažlivé nemoci v takovém bytě ihned hlášen na rektorátě. V bodě osmnáct se pak píše: „Nedovoluje se udržovat na dvoře trvalé skládky jakýchkoli hmot, které by rušily volné cesty, kazily vzhled nebo byly příčinou vlhnutí zdiva budov. Popelová jáma budiž stále zakryta.“ Hned další bod už je z dnešního pohledu také těžko představitelný. „Prášiti na dvoře koberce

a šaty apod. dovoluje se pouze do 7. hod. ranní. Není dovoleno na dvorech práti a věšeti prádlo, mýti a stavěti domácí nářadí apod., chovati zvířata atd. Na věšení prádla možno použít volných prostorů za pavilony B a C.“ Stejně tak bylo zakázáno pobíhání dětí ve vestibulu a na chodbách školy, ovšem na dvoře děti pobíhat mohly, pokud se chovaly tiše.

Studenti museli ve všech budovách, na chodbách i v místnostech zachovávat klid a ticho. „Jakýkoliv hřmot, zpěv, hvízdot, dále i rozhlas apod. se zakazují. Stejně nutno dbáti v zájmu každého jednotlivce nejpečlivější čistoty. Obuv budiž řádně před vstupem očištěna, odpadky (sirky, papír apod.) budtež házeny jen do košů nebo jiných k tomu určených sběračů a nikdy do výlevků anebo pisoirů, aby se neucpaly splachovací odtoky. Nebudiž dále pliváno mimo plivátka. Posluchači vysoké školy také nebudou kreslit nebo rytí kdekoli na stěnách budov a nábytku nebo na jiném školním zařízení, nebudou kopati do kyvadlových dveří apod.“ Šetřit museli studenti i s elektrickým proudem. „Není dovoleno zapínati neb vypínati elektrické osvětlení svévolně nebo zbytečně; v rýsovnách dlužno dbáti, aby se osvětlovala pouze místa, kde se rýsuje a jen po dobu, kdy se rýsuje. Je dále zakázáno vytáčet žárovky a upotřebiti jich ke kopírování plánů apod.“

V budovách školy měly některé místnosti vyhrazeny tehdy velmi aktivní studentské spolky. V řádu, který se týká právě studentských spolků, čteme důrazné a zřejmé

na zaběhnoutou praxi narážející upozornění, že „v přízemních místnostech není dovoleno vstupovati a vystupovati okny“. Nepolitickým spolkům pak bylo dovoleno mít ve vestibulu školy vyhláškovou tabuli, která ovšem musela splňovat svým tvarem i rozměry předpis rektorátu.

Jakousi ironií osudu je fakt, že tento řád tiskem vydaný v roce 1938 reálně platil jen velmi krátce. V roce 1939 se totiž začaly psát úplně jiné kapitoly historie české techniky v Brně. A ty už rozhodně úsměv na rtu nevyvolávají ani po letech. ■

SUMMARY: The BUT History Workplace fund in the BUT archive contains a thin booklet titled Regulations of Dr. Edvard Beneš University of Technology in Brno dating from 1938 and including instructions for both the staff and students of the school at the time. From today's point of view, the instructions may seem somewhat odd; on the other hand, the documented material illustrates quite clearly to what extent the notion of what is considered common and normal has changed in eighty years.

Často mi říkají, že vypadám jako Večerníček, směje se jednokolkař Ondrej Kondek



Kde máš druhé kolo? Takové reakce slýchá student prvního ročníku FIT VUT Ondrej Kondek, když vyjede do města trénovat skoky na své jednocolce. Disciplíně trial, která spočívá v přeskakování překážek, se věnuje už šestým rokem. Kolemjdoucí často netuší, že se právě setkali s jedním z nejlepších jednocolkařů na světě. Loni se mu na mistrovství světa v Jižní Koreji podařilo získat v jeho kategorii stříbrnou medaili a celkově se umístil desátý.

Hana Marko
Foto archiv Ondreje Kondeka

Když si Ondrej Kondek před šesti lety přečetl v časopise rozhovor se závodním trial jednocolkařem, měl jasno. „Úplně mě to nadchlo a hned jsem to chtěl zkusit. Začátky nebyly jednoduché. Na klasickém kole se naučíte jezdit za pár hodin – ale naučit se udržet rovnováhu na jednocolce trvá mnohem déle. Naprosto jistý jsem si začal být až po pár měsících,“ popsal Kondek. První metry ujel jen díky neustálému přidržování se zdi. „Mamka mě v tom podporovala, ale říkala, že pokud si něco zlomím, tak končím,“ usmál se student.

K nejčastějším úrazům u tohoto extrémního sportu patří vyvrtnuté kotníky. Proto je důležité naučit se hned na začátku správně padat. „Musíte si ten pád zautomatizovat, protože v trialu se víc

padá, než jezdí. Když trénuju skok do určité výšky, tak se mi z dvaceti pokusů podaří jen jeden. Ale nejsou to žádné nekontrolované pády, prostě jen seskočím na nohy dolů,“ vysvětlil jednocolkař s upozorněním, že na rozdíl od běžného kola nehrozí přepadnutí přes řídítko a následné zranění hlavy. Chrániče na holeně a kolena, rukavice a přilba jsou však samozřejmostí.

Kromě trialu, při kterém musí jezdec přeskakovat překážky a seskakovat z dvoumetrových výšek, existuje ještě mnoho dalších jednocolkařských disciplín. Během flatu sportovci předvádí na rovném povrchu různé triky, při downhillu sjíždí obtížné přírodní tratě. Freestyle je umělecká jízda s tanečnickými prvky. Na jednocolkách se dá dokonce hrát i hokej či basketbal. „My si občas v Brně s kamarády zahrajeme rekreačně hokej. V Německu je o tento sport větší zájem, mají

i hokejovou ligu,“ upozornil student.

Mistrovství světa v závodech na jednocolkách se koná každé dva roky a navštíví je asi 2 000 sportovců, kteří závodí v různých disciplínách. I přes velkou konkurenci se Ondrej Kondekovi podařilo z loňského šampionátu v Jižní Koreji přivést stříbrnou medaili ze závodů v trialu v kategorii od 18 do 20 let. Celkově se umístil desátý na světě. „Bylo to pro mě zadostiučinění. Skoro tři měsíce jsem na závody trénoval aspoň obden. Tělo si musí na tu zátěž zvyknout. Když bych vynechal třeba jen týden, okamžitě se mi zhorší kondice i balanc,“ popsal.

Zatímco v extrémnějších disciplínách, jako je trial či streetstyle, závodí nejčastěji příslušníci silnějšího pohlaví, freestylu s hudebním doprovodem vévodí dívky. Největší oblibě se jednocolky těší v Německu, Dánsku a Japonsku, kde se musí jezdcí na mistrovství světa kvalifikovat. Česká a slovenská komunita už tolik početná není. „Je nás tak málo, že můžeme jet všichni. Za Slovensko se světových a evropských mistrovství pravidelně účastníme dva, za Českou republiku také dva. Takže se všichni pochopeitelně známe,“ pousmál se Kondek.

Podle jeho slov je o jednocolkách v České i Slovenské republice velmi slabé povědomí. „Moc lidí to nezná, v médiích se jednocolkaři neobjevují. Většina lidí si myslí, že jsme cirkusáci. Mrzí mě to, protože ti nedokážou ani desetinu věcí, které děláme my,“ podotkl.



Dalším důvodem nízkého počtu jednocolkařů může být to, že je s jezdením potřeba začít v útlém věku. „Je to tak sice u většiny sportů, problém ale je, že když dáte dítěti do ruky jednocolku, tak s ní nedokáže udělat vůbec nic. A to hrozně demotivuje. Zkusí to a vzdá to. Málokdo vydrží prokousat se těžkým začátkem, který trvá několik měsíců,“ zhodnotil student.

Ondrej Kondek se tak s kamarády snaží pro tento netradiční sport nadchnout děti v jednocolkové škole Try One v brněnských Kohoutovicích. Jeho lekce navštěvuje asi dvacet dětí ve věku od osmi do patnácti let. Chlapců a děvčát je vyrovnaný počet, ale dívkám se líbí spíše elegantnější styly jízdy, kdežto kluci raději skáčou a pokouší se o různé triky. „Samozřejmě hodně padají,

tak je učíme, jak mají správně seskočit, aby si neublížili,“ popsal Kondek. Často se stává, že s dětmi pak na kurz začnou docházet i rodiče, které jízda na jednocolce začne bavit.

Trénování ve skupině je důležité pro každého jednocolkaře, který se chce zdokonalovat. Proto Kondek často vyráží na společné akce s dalšími sportovci z Německa, Rakouska a Maďarska. „Loni jsme po mistrovství strávili s ostatními tři týdny v Koreji a na Filipínách a jezdili společně. Díky jednocolce hodně cestuji a navazuji kontakty, které teď můžu využít ve prospěch celé jednocolkařské komunity,“ naznačil Kondek. Již delší dobu si všiml, že si sportovci po celém světě stěžují na nedostatek kvalitních sedel pro jednocolky. Navázal proto spolupráci s firmou, která se

zaměřuje také na cyklistiku, a společně vyvinuli prototyp karbonového sedla. Představil ho na mistrovství Evropy v Kolíně nad Rýnem, které se uskutečnilo na konci února. ■

SUMMARY: Ondrej Kondek is a first-year student at the Faculty of Information Technology, BUT, yet he has already been riding a unicycle for six years. He became enraptured by trials, consisting in jumping obstacles, and when he goes downtown on his unicycle to train the jumps, passers-by often don't suspect that they have just encountered one of the best unicyclists in the world. Last year at the world championship in South Korea, he won the silver medal in his category and ranked tenth in the overall classification.

Život v zahraničí dá člověku nadhled i odvahu, říká mezinárodní koordinátorka Mov'in Europe

O mobilitu i zahraniční studenty v Česku se už čtyři roky stará doktorandka Fakulty podnikatelské VUT Mariana Tesařová. Začínala na VUT jako takzvaný buddy pro Erasmus studenty v rámci dobrovolnické organizace ESN. Dnes ve stejné organizaci řídí nadnárodní program na podporu mobility a vymýšlí strategii pro čtyřicet zemí. Kromě toho se angažuje v nedávno otevřeném Kariérním centru VUT a řeší obchodně-marketingové strategie podniků v kontextu globalizace v rámci své disertační práce.

Zuzana Pospíšilová
Foto Igor Šefr

Doktorandka Fakulty podnikatelské VUT Mariana Tesařová vyjela před několika lety do prvního Erasmus pobytu do zahraničí a změnil se jí život. Po návratu chtěla pomáhat zahraničním studentům, kteří přijeli strávit nějaký čas na českých univerzitách. Zapojila se proto do organizace ESN

VUT Brno, která se o Erasmus studenty stará. „Působila jsem na lokální úrovni, takže to zahrnovalo především starost o konkrétní zahraniční studenty. Vyzvedávali jsme je na nádraží, prováděli je městem i univerzitou, radili jim, organizovali pro ně různé akce,“ popsala Tesařová. Práce se jí natolik zalíbila, že se přesunula na pozici event manažera a organizovala pro české a zahraniční studenty různé společenské a vzdělávací akce. Z lokální sekce organizace se nakonec dostala na úroveň národní, kde měla na starosti program Mov'in Europe coby národní koordinátor. „Ten se zaměřuje na mobilitu, internacionalizaci a obecně na mezikulturní výměnu a sdílení. Je tam zahrnuto jak studium, tak práce v zahraničí. Máme mnoho ambasadorů z řad bývalých Erasmus studentů, o které se někdo během jejich pobytu postaral a oni to teď chtějí komunitě vrátit,“ dodala Mariana Tesařová.

Přiznává, že právě téma mobility je jí nejbližší. „Zaujalo mě to a postupně mi to

velmi přirostlo k srdci. Loni v červenci jsem se tak stala mezinárodní koordinátorkou Mov'in Europe. Máám svůj tým a společně se staráme o program na mezinárodní úrovni. Máme akční plán, který odráží celkové cíle organizace ESN a který s pomocí lokálních sekcí implementujeme po Evropě. Ve finále totiž nejvíc záleží na studentech, kteří se o Erasmáky starají. Bez nich můžeme mít plány, jaké chceme, ale jsou nám k ničemu,“ upozornila Tesařová s tím, že ESN je největší dobrovolnická organizace v Evropě.

Mimo jiné také 25. února oficiálně odstartovali další ročník soutěže Mobility Is My Lifestyle. „Lidé musí natočit video, ve kterém nějak vyjádří, jak mezinárodní výměna změnila nebo ovlivnila jejich život. Dva vítězové pak získají výlet do šesti evropských měst. Díky partnerství a sponzorům budou mít zajištěny jak letenky, tak ubytování a pojištění,“ dodala Mariana Tesařová, která se s týmem a lokálními spolky snaží letos podpořit i iniciativu s názvem

Mobility Week. „Chtěli bychom, aby nám naše týmy ze všech čtyřiceti zemí, kde působíme, poslaly reporty a přehledy akcí, které uspořádaly. Cílem je sdílet tyto informace, vzájemně se namotivovat a inspirovat,“ uvedla Tesařová.

Podle ní je mezinárodní výměna celosvětově stále zajímavější téma. „Roste zájem o studium či práci v zahraničí a zároveň i o služby organizací, jako je ESN. Do Česka přijíždí každý rok více studentů,“ podotkla Tesařová s tím, že na VUT se starali v průměru o šest set Erasmus studentů ročně. Nejčastěji se pak setkávala se studenty ze Španělska, Portugalska, Řecka, Francie i z asijských zemí.

U českých studentů se zájem odvíjí od podmínek konkrétní univerzity či fakulty. „Mám řadu kamarádů, kteří by měli zájem vyjet, ale nechtějí například prodlužovat studium. Zároveň se také pořád množství studentů bojí. V tom jsou právě Mobility Day a podobné akce skvělé. Seznámí se se zahraničními studenty, poptají se



na vybrané univerzity a vytvoří si kontakty. Když pak do země přijedou, tak už mnohdy řadu místních studentů znají,“ vysvětlila Mariana Tesařová.

Podle ní je důležité odjet, aby se člověku otevřely obzory a získal větší nadhled. „Navíc se otkrá, naučí se sám o sebe postarat a to mu dodá sebevědomí a odvahu. Kromě toho si zlepší cizí jazyk a získá přátele po světě,“ dodala Tesařová, která sama studovala například ve Slovinsku, Dánsku či ve Velké Británii. Navíc

několikrát absolvovala program Work and Travel. „Jednu dobu jsem zvažovala, že v cizině zůstanu. Do Česka se ale ráda vrátím. Má tu zázemí a najednou jsem cítila, že už to stačilo. Chtěla jsem se usadit a tady mě to teď baví nejvíc,“ podotkla Mariana Tesařová.

Kromě svých povinností v rámci ESN pracuje i v nedávno otevřeném Kariérním centru VUT, kde má na starosti koordinaci stáží a praxí, organizaci workshopů, školení a kurzů pro studenty VUT. To vše se

pak snaží skloubit s povinnostmi na Fakultě podnikatelské VUT, kde studuje v doktorském studiu. „Tam se zabývám obchodními marketingovými strategiemi v kontextu globalizace. Zkušenosti z neziskového sektoru tam tak bohužel moc neuplatním,“ uvedla Tesařová s tím, že ji už samozřejmě napadlo i vycestovat v rámci doktorského studia. „Zatím mi ale stačí jezdit na různé konference. Máám pocit, že z dlouhodobého hlediska jsem teď tady mnohem užitečnější,“ uzavřela usměvavá studentka. ■

SUMMARY: Mariana Tesařová, a postgraduate student of the Faculty of Business and Management, BUT, has been taking care of mobility and foreign students in the Czech Republic for four years. As the current head of a transnational mobility support programme in the volunteer organization ESN, she develops a strategy for forty countries. In addition to this, she is in charge of co-ordinating internships and practices, as well as organizing various workshops in the recently opened BUT Career Centre.

Studentské spolky připravují ...



Warm up párty HzF 10. 4. 2019

Soutěžní večer studentských kapel v Eleven klubu rozhodne o tom, které kapely vystoupí na festivalu Hudba z FEKTu 2019.



<https://www.facebook.com/hudbazfektu/>

Veletrh pracovních příležitostí iKariéra 2. 4. 2019

Veletrh pracovních příležitostí iKariéra, který proběhne jako každoročně na Fakultě podnikatelské, je ideálním místem, kde se potkat s firmami a domluvit si diplomovou nebo bakalářskou práci, brigádu či stáž.

<https://veletrhy.ikariera.cz/brno/>



Rock@FIT 8. 4. 2019

Tradiční hudební festival studentských a akademických kapel v prostorách Fakulty informačních technologií v bývalém kartuziánském klášteře.

www.facebook.com/SUFITVUT/



UnIT 12.–13. 4. 2019

Brněnská obdoba akce, kterou organizátoři přenesli ze sesterské pobočky z Prahy, se uskuteční na Fakultě informačních technologií. UnIT je hackathon pro všechny studenty IT oborů, kteří si chtějí vyzkoušet, jak během 24 hodin vyřeší problém z praxe.

<https://unitbrno.cz>

Běh na 53 24. 4. 2019

Tradiční běh se školní taškou jako zátěží odkazuje na legendární dobíhání autobusu č. 53 na Kolejní ulici. Jako vždy nebude chybět běh jednotlivců, štafet, speciálních štafet studentských organizací a VIP štafet vedení fakulty a školy.

www.facebook.com/spsfekt/



Boj o titul Krále a Královny Majálesu 4. 5. 2019

VUT už zná své kandidáty na Krále a Královnu Majálesu! O post Krále celého Brna se bude ucházet Jan Jílek z Fakulty stavební a o titul Královny zabojuje Kristína Šintajová z Fakulty chemické, kteří vzešli jako vítězové z Královské párty VUT. Přijďte podpořit naše studenty na Brněnský Majáles, který se uskuteční 4. května na brněnském výstavišti.

<https://brno.majales.cz/>

NOVÁ AKCE



Foto Martin Štáfla

Zályžovák jako motivace na zkoušky

Akcí, která se možná stane novou tradicí a pořídí bratříčka již zavedenému Zaškolováků, byl společný výlet studentů všech fakult VUT do alpského střediska Aprica. Zájezd se uskutečnil na přelomu ledna a února jako motivační akce ke zvládnutí zkoušek.

Ubytování bylo zajištěno v rodinném hotelu kousek od sjezdovek a po dni stráveném na svahu se studenti po večerech dovzdělali v oblasti ochutnávky vín pod vedením zkušeného degustátora, zatančili si bachatu, zkusili improvizadlo a acroyogu, navštívili wellness, zazpívali si, zahráli deskové hry a mnoho jiného. Na zpáteční cestě navíc zažili dobrodružství v podobě sněhové kalamity, které je nečekaně zavedlo do zapadlé vesničky poblíž Benátek s nejlepší pizzou na světě.

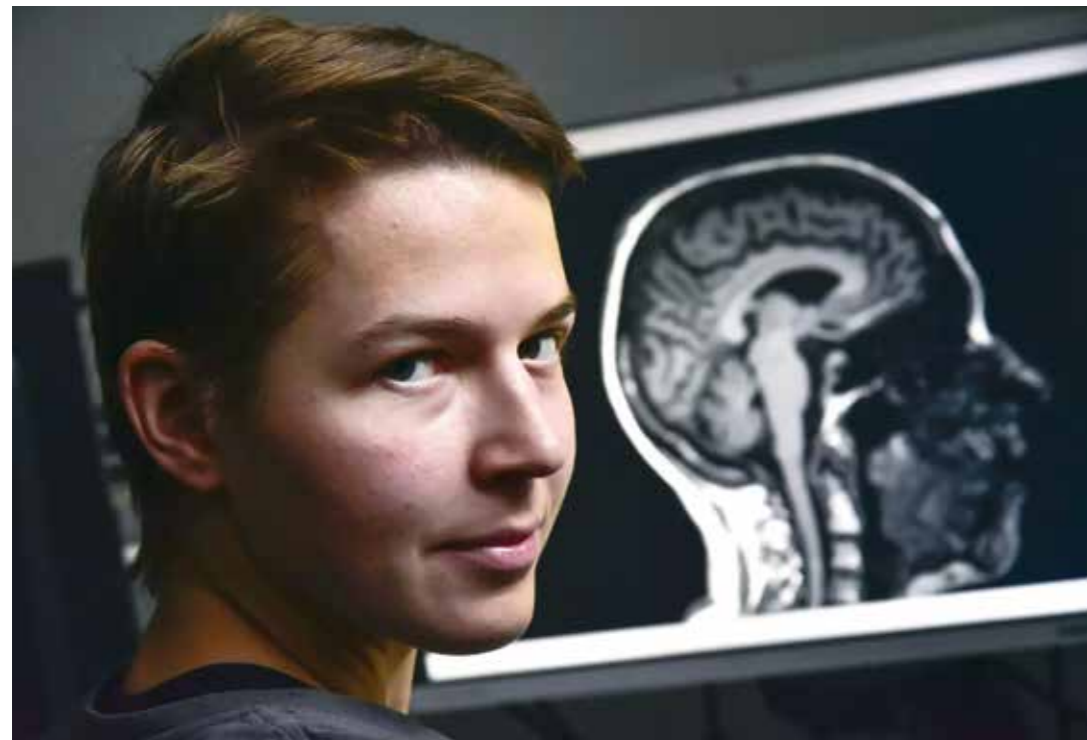
Jestli motivace přinesla plánované výsledky u zkoušek, nevíme, každopádně organizátoři uvažují o podobné akci nejen příští rok, ale hned letos v létě.

Karolína Smutková, FSI VUT



Foto Martin Galeta

Studentka zkoumá vliv tance na strukturu a funkce mozku



Tanečně-pohybová aktivita má pozitivní vliv na mozek zdravých seniorů i těch s mírnou kognitivní poruchou. Ukazují to předběžné výsledky výzkumu, na kterém v CEITEC pod vedením Ireny Rektorové pracuje třetím rokem Patricia Klobušíaková. Studentka Lékařské fakulty MU a Fakulty elektrotechniky a komunikačních technologií VUT za výzkum obdržela i několik cen.

Hana Marko
Foto Igor Šefr

Patricia Klobušíaková se vědě věnuje od prvního ročníku, kdy v rámci studia medicíny vstoupila do programu s rozšířenou vědeckou přípravou P-Pool. „Program nabízí studentům lékařské fakulty možnost účastnit se výzkumů hned od prvních semestrů. Já mám ráda sport a zaujalo mě, že jeden z nabízených projektů se týkal pohybové aktivity. Proto jsem si ho vybrala. Byla to spíše náhoda, ale dostala jsem se tak do skupiny aplikované neurovědy na CEITECu. Nejdříve jsem měřila na magnetické rezonanci a poté mě

zaujaly metody zpracování a vyhodnocování dat,“ popsala začátky své výzkumné kariéry Klobušíaková, která nyní pracuje na sedmi projektech v oblasti neurovědy.

Jedním z nich je i zmíněný výzkum vlivu tanečně-pohybové aktivity na strukturu a funkce mozku. Zdraví seniori a pacienti s mírnou kognitivní poruchou byli na začátku projektu rozděleni na skupinu cvičících a ne cvičících. Nejdříve všichni absolvovali vstupní magnetickou rezonanci, neuropsychologické vyšetření a vyšetření tělesné

zdatnosti. „Jedna skupina poté chodila půl roku třikrát týdně cvičit s lektory z Fakulty sportovních studií MU. Měli na programu různé individuální taneční aktivity, třeba africký tanec. Druhá skupina na toto cvičení nedocházela. Na konci jsme veškerá vstupní vyšetření zopakovali,“ přiblížila průběh výzkumu Klobušíaková. Z možných pohybových aktivit vybrali vědci tanec právě proto, že se jedná o aktivitu, která obsahuje kognitivní složku. Seniori se tak na každé lekci museli učit něco nového.

Klobušíaková se svým týmem doposud zpracovali data z prvního a druhého roku výzkumu, kterého se zúčastnilo 62 osob. Výsledky ukazují, že u skupiny tančících pacientů došlo ve srovnání s těmi, kteří se cvičení neúčastnili, k výraznému zhrubnutí šedé mozkové hmoty. „Ta v dané oblasti ovlivňuje orientaci v prostoru, vizuální funkce a může zlepšovat vizuálně-motorickou integraci. Na funkční magnetické rezonanci jsme navíc zjistili, že se cvičícím zvýšila také vnitrosíťová aktivita v mozku, která ovlivňuje exekutivní funkce, například plánování,“ shrnula předběžné výsledky Klobušíaková. Pozitivní vliv tance na mozek se během měření projevil u zdravých seniorů i u pacientů s mírnou kognitivní poruchou.

Za výzkum vlivu tance na mozek již Patricia Klobušíaková získala několik ocenění. První místo si odnesla ze Studentské vědecké konference na Lékařské fakultě MU, třetí nejlepší byla na Studentské vědecké konferenci lékařských fakult ČR a SR. Další cenu má také ze soutěže studentské tvůrčí činnosti EEICT, kterou pořádá FEKT VUT. Právě na této fakultě Klobušíaková studuje druhým rokem obor Elektronika a sdělovací technika. Dál chce pokračovat také v práci pro CEITEC, kde se s kolegy kromě jiného zaměřují na nefarmakologickou léčbu některých příznaků Alzheimerovy a Parkinsonovy choroby. ■

Pokud se chcete dozvědět víc, celý text článku a další příspěvky z VUT najdete na www.zvut.cz.

SUMMARY: Exercise involving dance and movement has a positive effect on the brain of healthy seniors as well as those with mild cognitive impairment. This is illustrated by the preliminary results of the research carried out for three years by Patricia Klobušíaková under the leadership of Irena Rektorová at CEITEC. Klobušíaková, a student of the Faculty of Medicine, Masaryk University and of the Faculty of Electrical Engineering and Communication, BUT, has received several awards for her research.

SOUTĚŽ

Šifry pro VUT

Připravili jsme pro vás další kolo soutěže se šiframi i rébusy. Svá řešení můžete vyplnit na stránce www.mensa.cz/sifryvut. Z řešitelů s minimálně dvěma správnými odpověďmi vylosujeme vítěze, který obdrží propagační předměty VUT.

Z úspěšných řešitelů minulého kola jsme vylosovali Jana Korytáře, studenta Fakulty strojního inženýrství.

Řešení: 1. Polsko, 2. Matelab, 3. Jan Kristek

Zadání 11. kola

1.

040101, 090101, 080110, 030411
SoSaSo, SoSaSo, SoSaSo, SaSaSo

2.

4/10 25/6 21/2 1/10 29/6
8/1 22/5 17/9 10/11 25/11

3.



Autorem šifer je Tomáš Blumenstein, místopředseda Mensy ČR a ředitel spolku Svět vzdělání, který je absolventem VUT.

SUMMARY: Another round of the encryption competition is waiting for you. Please submit your solutions at www.mensa.cz/sifryvut; winners will be drawn from among competitors with at least two correct answers. The ciphers were designed by BUT graduate Tomáš Blumenstein, now vice-president of the Mensa International SNM and director of the World of Education Association. Jan Korytář from the Faculty of Mechanical Engineering was drawn from among the successful participants in the tenth round.

Kalendář akcí

11. 4. 2019

Konference JuFos 2019
Ústav soudního inženýrství VUT

11. ročník konference doktorského studia

JuFoS

WWW.JUFOS.CZ

<http://www.jufos.cz>

25. 4. 2019

Excel@FIT
Fakulta informačních technologií

Studentská konference inovací,
technologií a vědy v IT

Excel@FIT 2019

<http://excel.fit.vutbr.cz/>

25. 4. 2019

Stavba Jihomoravského kraje
Fakulta stavební

Vyhlášení výsledků 17. ročníku soutěže



<http://stavbajmk.cz/>

25. 4. 2019

Student EEICT 2019 a perFEKT
JobFair
Fakulta elektrotechniky
a komunikačních technologií

25. ročník studentské vědecké
konference a soutěže a veletrh
pracovních příležitostí

STUDENT
EEICT

<https://1url.cz/cMFhV>

15.–16. 6. 2019

Enter FaVU
Fakulta výtvarných umění

Veřejná prezentace klauzurních
a bakalářských prací letního semestru
2018/19



<https://www.ffa.vutbr.cz/zajemce/dny-otevrenych-dveri>

majáles ^{brněnský}

4. 5. 2019 Výstaviště
KRYŠTOF
RYBIČKY 48
BEN CRISTOVAO

JELEN • HORKÝŽE SLÍŽE • MIRAI
MAREK ZTRACENÝ • UDG • SEPAR
KALI & PETER PANN • DYMYTRY

PIPES & PINTS • EGO • PAULIE GARAND
GAIA MESIAH • MYDY RABYCAD • PAVEL CALLTA

Majálesový průvod nám Svobody od 11:00
Volba Královny a Krále Majálesu
Volba Princezny a Prince Majálesu
Nápadité zóny brněnských univerzit

Informace o prodeji vstupenek i programu sledujte na:
<https://www.facebook.com/kralovstviVUT/>



Připojte se k oslavám 120. výročí VUT

24. 4. 2019

Křest knihy o VUT

25. 5. 2019

Hudební festival Pojdme slavit spolu

25. 5. 2019

Zlaté promoce absolventů VUT

14. 11. 2019

20. Akademické shromáždění a Vědecká rada VUT

6. 12. 2019

Ples VUT

www.120letvut.cz

120 VYSOKÉ UČENÍ
TECHNICKÉ
1899–2019 V BRNĚ